

Documents per a l'organització i la gestió dels centres

PEC

03/12/2017

Índex

Avaluació de centre	5
1 Aspectes generals	5
2 Les avaluacions externes dels centres educatius	5
3 L'avaluació interna, o autoavaluació, dels centres educatius	7
3.1 Informació específica per als centres públics	8
4 Normativa d'aplicació (avaluació de centre)	8
Convivència i clima escolar	8
1 Convivència i èxit escolar. Projecte de convivència	8
2 Protocols de centre per a la millora de la convivència	10
3 Assetjament i ciberassetjament	13
4 El centre educatiu acollidor	14
5 L'educació intercultural en un marc de diàleg i de convivència	16
6 Coeducació i promoció de la igualtat de gènere	17
7 Convivència, clima escolar i promoció del benestar i la salut mental	18
8 Normativa d'aplicació (convivència i clima escolar)	18
Documents de gestió del centre	19
1 Introducció	19
2 El projecte educatiu de centre (PEC)	20
3 Les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC)	20
4 El projecte de direcció	23
5 La programació general anual	25
6 La memòria anual	26
7 Acords de corresponsabilitat	27
8 Normativa d'aplicació (documents de gestió del centre)	28
El tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic	29

1	Introducció	29
2	El projecte lingüístic	29
3	La segona llengua estrangera	32
4	La participació en projectes i programes plurilingües	33
5	Els programes internacionals	33
6	Els suports lingüístics complementaris	34
7	Homologació del batxillerat i del "baccalauréat" francès (Batxibac) i altres programes lingüístics	34
9	L'atenció als alumnes de procedència estrangera	34
10	Normativa d'aplicació (el tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic)	35
	Innovació pedagògica	35
1	La innovació pedagògica	36
2	Normativa d'aplicació (innovació pedagògica)	38
	Objectius prioritaris del sistema educatiu i projecte educatiu de centre	38
1	Objectius prioritaris del sistema educatiu	38
2	El projecte educatiu de centre (PEC)	40
3	Normativa d'aplicació (objectius prioritaris del sistema educatiu i projecte educatiu de centre)	42
	Participació de la comunitat educativa	45
1	La comunitat escolar	45
2	Escola i Família. Corresponsabilitat i èxit educatiu	46
2.1	Aplicació informàtica Escola i Família. Junts x l'Educació	46
2.2	Carta de compromís educatiu. Implicació i participació de les famílies en el procés escolar i educatiu dels fills i en el funcionament del centre	47
2.3	Participació dels pares i mares i de l'AMPA	48
3	La comunitat educativa	48

4 Projectes educatius territorials	49
5 Plans educatius d'entorn	49
6 Personal funcionari docent i/o inspector jubilat col·laborador amb els centres públics i serveis educatius	50
7 Normativa d'aplicació (participació de la comunitat educativa)	52
Tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement	52
1 Introducció	52
2 El Pla TAC	53
2.1 Objectius	53
2.1 L'aplicació telemàtica Pla TAC	54
3 Aspectes organitzatius de les TAC en el centre	55
3.1 Comissió TAC del centre	55
3.2 La coordinació TAC del centre	56
4 Ús de dispositius mòbils en el centre	56
5 Normativa d'aplicació (tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement)	57

Avaluació de centre

1 Aspectes generals

L'avaluació és una eina per al coneixement i la millora constant del servei educatiu. Sens perjudici del caràcter reservat de les dades que se n'obtenen, el conjunt d'actuacions d'avaluació han de proporcionar un coneixement aprofundit i interrelacionat de la realitat educativa als agents que intervenen en la seva millora.

L'avaluació ha de permetre relacionar els resultats amb els processos d'ensenyament i aprenentatge, la gestió dels recursos i els objectius que el centre es proposa, d'acord amb les característiques del context en què es desenvolupa l'acció educativa. Ha de ser especialment útil per prendre decisions que contribueixin a incrementar la qualitat educativa que reben els alumnes.

El Departament d'Ensenyament, d'acord amb el [títol XI](#) de la Llei d'educació, inclou la planificació i l'aplicació de tota l'activitat avaluadora des d'una perspectiva que integra l'avaluació interna i l'avaluació externa.

Les modalitats d'avaluació que ha determinat el Departament d'Ensenyament són les següents:

- Les avaluacions generals del sistema educatiu i de l'Administració educativa.
- Les avaluacions censals i diagnòstiques de les competències bàsiques assolides pels alumnes, que correspon desenvolupar al Consell Superior d'Avaluació.
- Les avaluacions de centres i de serveis educatius, que correspon efectuar a la Inspecció d'Educació.
- L'avaluació de la funció directiva, que correspon efectuar a la Inspecció d'Educació.
- L'avaluació de l'exercici docent, que es desenvolupa per part de la Inspecció amb la participació de la direcció dels centres.
- L'autoavaluació dels centres educatius sostinguts amb fons públics per tal de deduir-ne les actuacions de millora que cal implementar.

2 Les avaluacions externes dels centres educatius

El Consell Superior d'Avaluació duu a terme les proves d'avaluació externa als alumnes de sisè curs d'educació primària i de quart curs d'ESO. Aquestes proves són una activitat educativa i, com a tal, tenen caràcter obligatori, atès que estan configurades com un deure dels alumnes, d'acord amb l'[article 22.1 b](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. Tots els alumnes que cursen aquests nivells educatius, excepte aquells que siguin declarats exempts segons la convocatòria de la prova, tenen l'obligació de fer-les.

Les proves de sisè de primària i de quart d'ESO constitueixen una de les línies de

millora de l'educació a Catalunya. D'una banda, el Departament d'Ensenyament disposa de més informació sobre la situació global a Catalunya; de l'altra, cada centre pot valorar els seus resultats i establir mesures de millora dels processos d'ensenyament i aprenentatge.

Els resultats de les proves proporcionen una informació valuosa als centres i a les famílies en relació amb el nivell competencial assolit per cada alumne, i faciliten la transició entre etapes, afavorint el disseny d'estratègies pedagògiques i d'intervencions més personalitzades, especialment en el pas entre l'educació primària i l'ESO. Els centres han d'informar els pares o tutors legals dels resultats de la prova que han assolit tots els alumnes que cursen sisè curs d'educació primària o quart curs d'ESO. A més, cada centre ha d'utilitzar aquesta informació per identificar i aplicar les millores oportunes en el marc d'autonomia que permet la Llei d'educació.

En el cas dels alumnes que no puguin fer la prova en els dies establerts, el centre ha d'adoptar les mesures necessàries que permetin assegurar el compliment de les finalitats de la prova següents:

- Identificar el grau d'assoliment de les competències i coneixements bàsics de cada alumne i integrar aquesta informació dins dels processos d'avaluació de l'alumne en acabar l'etapa.
- Informar els pares o tutors legals dels resultats que han obtingut els seus fills, mitjançant un informe d'assoliment de les competències. Una còpia d'aquest informe ha d'estar a disposició de la Inspecció d'Educació.

Els directores dels centres educatius han de col·laborar amb el Consell Superior d'Avaluació per tal que les avaluacions externes, que avaluen el rendiment del sistema educatiu, es desenvolupin cada any en les millors condicions possibles. La Inspecció d'Educació presideix les comissions territorials i coordina les actuacions a cada territori. Pel que fa a l'avaluació de centres i de serveis educatius, la Inspecció d'Educació ha desenvolupat tres estratègies que són complementàries:

- a. El sistema d'indicadors de centre (SIC), que té una doble finalitat: proporcionar informació útil als centres educatius per a la seva millora i facilitar informació a la Inspecció per desenvolupar-ne la funció avaluadora.
- b. L'avaluació periòdica de centre (AVAC), que té en compte els rendiments educatius i les avaluacions externes dels alumnes, i també dades sobre el context socioeducatiu, les condicions d'equitat, la pràctica inclusiva i els indicadors de progrés del mateix centre. Aquesta avaluació té efectes sobre l'exercici de la funció directiva i l'avaluació de l'exercici de la funció docent.
- c. L'avaluació global diagnòstica (AGD).

El sistema d'indicadors de centre, format per un conjunt seleccionat de dades que tenen caràcter sintètic i faciliten informació mesurable d'un conjunt acotat de variables educatives, s'actualitza cada curs escolar i permet analitzar l'evolució del centre i la d'altres centres amb característiques similars, per poder fer valoracions comparatives.

Aquests indicadors de centre inclouen informació de context, de resultats i de recursos.

Entre els indicadors de resultats, s'inclouen els de les proves d'avaluació externa (de sisè de primària i de quart d'ESO) i els de les proves diagnòstiques que s'apliquen als centres en altres cursos de primària i d'ESO.

La informació referida a aquest conjunt de variables ha de servir per:

- millorar els processos d'ensenyament i aprenentatge i els resultats acadèmics dels alumnes;
- retre comptes a la comunitat educativa a través del consell escolar de centre i a l'Administració educativa;
- aportar informació per a l'avaluació de la funció docent i l'avaluació de la funció directiva;
- aportar informació al Departament per orientar les polítiques educatives.

Amb l'aplicació d'aquests indicadors, cada curs es disposa d'informació acumulada (històrica dels darrers cinc cursos), que permet valorar si les millores són consistents.

Correspon a la Inspecció d'Educació fer periòdicament una valoració de l'assoliment dels objectius establerts per cada centre educatiu i de la millora dels resultats, a partir de l'anàlisi dels indicadors de centre que es refereixen als rendiments educatius i a les avaluacions externes. En aquesta valoració es té en compte l'autoavaluació del centre i la informació proporcionada per altres indicadors definits pel centre, i també el context. Aquesta valoració es concreta en l'AVAC, que reconeix a cada centre un determinat nivell d'eficiència segons el grau d'assoliment dels objectius i l'evolució en la millora dels resultats del centre, en relació amb la mitjana d'altres centres de la mateixa tipologia.

En el curs 2017-2018, la valoració global del centre podrà tenir els efectes corresponents en el procediment per a l'obtenció de crèdits, pel que fa al reconeixement dels estadis als professors dels centres educatius públics que hagin mostrat un determinat nivell d'implicació en la millora dels resultats del centre.

L'avaluació global diagnòstica (AGD) serveix per avaluar el centre en el seu conjunt, tot i que no implica l'avaluació detallada de tots els aspectes. Aquesta avaluació proporciona una visió panoràmica del centre. Es podrà aplicar en els centres públics o privats que es determini.

Pel que fa a l'avaluació de la funció directiva, la Inspecció d'Educació inicia aquest curs una prova pilot d'un nou model més vinculat a l'avaluació del centre, amb elements de seguiment de l'exercici del mandat i amb un caràcter fonamentalment formatiu i orientat a la millora. La implementació d'aquest model serà progressiva i s'iniciarà el curs 2018-2019 amb la següent promoció de directors seleccionats.

3 L'avaluació interna, o autoavaluació, dels centres educatius

En el marc de l'autonomia que estableixen la [Llei d'educació](#) de Catalunya i el [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, que despleguen aquest aspecte, els centres educatius que

presten el Servei d'Educació de Catalunya han d'avançar en l'elaboració del seu projecte educatiu i assolir un major grau d'autonomia pedagògica, organitzativa i de gestió. Les eines per fer-ho possible són els diferents documents de planificació (PEC, projecte de direcció, programació general anual i memòria anual de centre). D'altra banda, és indispensable l'autoavaluació i la rendició de comptes.

L'autoavaluació implica que cada curs escolar hi hagi un pla concret amb objectius assolibles i mesurables amb indicadors del mateix centre. Cal també que, en finalitzar el curs, es pugui analitzar, mesurar i valorar l'assoliment de les fites que, inspirades en el projecte educatiu del centre i concretades per a quatre cursos en el projecte de direcció, i encara més detallades en cada programació general anual, marquin el camí que han de seguir tots els professionals del centre.

L'autoavaluació ha de permetre, a l'equip directiu i al claustre, mesurar i valorar els resultats en funció del context i dels recursos de què es disposa i reflexionar sobre l'eficiència del centre. Cal remarcar que alguns dels indicadors del sistema d'indicadors de centre (SIC) són fonamentals per a aquest propòsit. Tanmateix, el centre ha d'establir els seus indicadors per als objectius que el singularitzen.

3.1 Informació específica per als centres públics

L'autoavaluació del centre ha de servir també per veure com ha evolucionat el centre al llarg dels quatre cursos escolars d'exercici de la direcció i quin ha estat el nivell d'eficàcia de qui l'ha dirigit. Per això, en l'avaluació que s'ha de fer al final del mandat del director o directora, la informació que aporta l'autoavaluació es considera com un element més que la Inspecció d'Educació ha de prendre en consideració.

4 Normativa d'aplicació (avaluació de centre)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- [Ordre ENS/330/2014](#), de 6 de novembre, del procediment de promoció docent per estadis (DOGC núm. 6749, de 13.11.2014)

Convivència i clima escolar

1 Convivència i èxit escolar. Projecte de convivència

L'[article 30.2](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, exposa que tots els membres de la comunitat escolar tenen el dret a con viure en un bon clima escolar i el deure de facilitar-lo amb la seva actitud i conducta en tot moment i en tots els àmbits de l'activitat del centre. En aquest sentit, la [Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació,

estableix que tots els centres han d'elaborar un pla de convivència en el marc del seu projecte educatiu.

La [Resolució ENS/585/2017](#), de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del projecte de convivència en els centres educatius en el marc del projecte educatiu de centre, determina que els centres educatius del servei d'educació de Catalunya han de tenir implementat el projecte de convivència en el marc del seu projecte educatiu, en un termini màxim de tres anys a partir de la data de publicació.

El projecte de convivència forma part del projecte educatiu de centre i recull les mesures de promoció de la convivència, els mecanismes per a la resolució pacífica dels conflictes, especialment la mediació, així com les mesures i actuacions d'intervenció educativa aplicables en cas d'incompliment de les normes d'organització i funcionament del centre i d'acord amb la normativa vigent.

El projecte de convivència reflecteix les accions que els centres educatius desenvolupen per capacitar tot l'alumnat i la resta de la comunitat escolar per a la convivència i la gestió positiva dels conflictes.

Les accions que s'hi proposen s'han d'abordar des de tres nivells diferents: valors i actituds, resolució de conflictes i marc organitzatiu. Així mateix, aquestes accions han d'anar adreçades a la millora de la convivència en tres àmbits diferents: aula, centre i entorn, en el benentès que la permeabilitat entre aquests tres àmbits d'intervenció afavoreix la transferència d'aprenentatges, valors, actituds i hàbits relacionals.

Els objectius del projecte de convivència són els següents:

- Assegurar i garantir la participació, la implicació i el compromís de tota la comunitat escolar.
- Ajudar cada alumne a relacionar-se amb si mateix, amb els altres i amb el món.
- Potenciar l'equitat i el respecte a la diversitat dels alumnes en un marc de valors compartits.
- Fomentar la mediació escolar i la cultura del diàleg com a eina bàsica en la gestió del conflicte.
- Fomentar una cultura de la pau i la no-violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones.

El projecte de convivència de centre ha d'incloure, almenys, els continguts següents:

1. Una concreció de la contextualització del centre recollida en el projecte educatiu, que inclogui els trets més destacats del centre i el seu entorn en relació amb els factors que poden incidir en la convivència.
2. Una diagnosi de la situació de la convivència en el centre que permeti determinar els punts forts i febles i les necessitats del centre educatiu en matèria de convivència.
3. La formulació dels objectius específics d'acord amb el projecte educatiu de centre, els objectius generals del projecte de convivència del Departament d'Ensenyament i les necessitats detectades.

4. La formulació dels indicadors d'avaluació que permeten conèixer el grau d'assoliment dels objectius específics.
5. La concreció de les mesures de prevenció, detecció i intervenció educatives orientades a aconseguir els objectius específics. Aquestes mesures han d'estar temporalitzades.
6. La concreció de protocols de prevenció, detecció i intervenció enfront situacions de conflictes greument perjudicials per a la convivència.

Els centres educatius han de constituir una comissió de convivència que tindrà entre les seves funcions col·laborar en la planificació, l'aplicació i el seguiment del projecte de convivència.

La [Resolució ENS/585/2017](#) recull també altres aspectes rellevants pel que fa l'elaboració i aprovació del projecte de convivència, el seguiment o l'avaluació.

Per a l'elaboració i desenvolupament del projecte de convivència, el Departament d'Ensenyament posa a l'abast de tots els centres educatius una aplicació informàtica amb elements de diagnòstic, orientacions i recursos. Els centres públics tenen disponible l'aplicació informàtica al [Portal de centre](#). Els centres privats, els de titularitat d'altres departaments o els de titularitat municipal tenen disponible l'aplicació informàtica al [Portal de centre d'altres titularitats](#). Així mateix, el Departament d'Ensenyament facilitarà formació específica per a l'elaboració del Projecte de convivència en el marc dels plans de formació de zona (PFZ).

2 Protocols de centre per a la millora de la convivència

La [Resolució ENS/585/2017](#), de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del projecte de convivència en els centres educatius dins el marc del projecte educatiu de centre, explicita a l'apartat 6 de l'annex els continguts d'aquest projecte, un dels quals és la concreció de protocols de prevenció, detecció i intervenció enfront situacions de conflictes greument perjudicials per a la convivència.

Els centres educatius, a partir del debat i la reflexió comunitària, poden adaptar a la seva realitat i necessitats específiques els protocols per a la millora de la convivència del Departament d'Ensenyament.

Les mesures i actuacions que se'n derivin s'han d'incorporar, així com la resta de mesures que configuren el projecte de convivència, en la programació general anual i en els documents de gestió de centre que es considerin oportuns. Els resultats del seguiment i, si escau, les propostes de millora, s'han d'incloure en la memòria anual del centre.

Els protocols per a la millora de la convivència del Departament d'Ensenyament són els següents:

- [Protocol de detecció i intervenció enfront de conflictes greus](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals](#)

- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront el ciberassetjament entre iguals](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront situacions d'odi i de discriminació](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament escolar a persones LGBTI](#)

En col·laboració amb altres departaments, també s'han elaborat els protocols següents per a la millora de la convivència:

- [Protocol d'actuació entre els departaments de Treball, Afers Socials i Famílies i d'Ensenyament de detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu](#)
- [Protocol d'actuació entre el Departament de Benestar Social i Família i el Departament d'Ensenyament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya per garantir una intervenció coordinada en situacions de conflicte, assetjament escolar o comissió d'una infracció penal denunciada en les quals estiguin implicats menors de catorze anys](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció de processos de radicalització als centres educatius](#)
- [Protocol de detecció i intervenció enfront dels NGJOV \(Nous Grups de Joves Organitzats i Violents\)](#)

Els centres públics tenen disponibles els protocols per a la millora de la convivència al [Portal de centre](#).

Els centres privats, els de titularitat d'altres departaments o els de titularitat municipal tenen disponibles els protocols per a la millora de la convivència al [Portal de centre d'altres titularitats](#).

Els protocols de centre per a la millora de la convivència han de preveure els nivells d'actuació següents:

Nivell preventiu

En la part preventiva aquests protocols han de recollir el conjunt d'actuacions que el centre porta a terme per desenvolupar els valors i les actituds que contribueixen a crear un bon clima escolar i a capacitar tots els alumnes i la comunitat educativa en el foment de la convivència. Les actuacions i mesures recollides en aquest nivell han d'estar orientades a evitar que es produeixin determinades conductes, greument perjudicials per a la convivència.

Els protocols per a la millora de la convivència del Departament d'Ensenyament ofereixen actuacions, estratègies i recursos que els centres educatius poden adaptar segons la seva realitat i necessitats específiques.

Nivell de detecció i valoració

Els protocols han d'incloure indicadors que permetin, a qualsevol membre de la comunitat educativa, detectar conductes o situacions greument perjudicials per a la convivència. A més, han de recollir els mecanismes de valoració que confirmin o descartin qualsevol sospita de conducta o situació greument perjudicial.

Els protocols per a la millora de la convivència del Departament d'Ensenyament inclouen els indicadors específics que el centre ha de recollir en els protocols de centre per a la millora de la convivència, i que pot completar si ho considera oportú.

Nivell de notificació o derivació

Els protocols han d'incloure també els mecanismes de notificació o derivació a les instàncies administratives pertinents.

Davant de conductes o situacions greument perjudicials per a la convivència els centres educatius han de fer el següent:

- a. Comunicar a la Inspecció d'Educació qualsevol cas d'assetjament, ciberassetjament, odi i discriminació, conflicte greu, possible maltractament infantil i adolescent o abús sexual, pertinença o captació d'algun alumne per part de nous grups de joves organitzats i violents (NGJOV) o altres grups amb conductes radicalitzades i violentes, així com qualsevol altra conducta o situació greument perjudicial per a la convivència.
- b. Notificar als serveis territorials o al Consorci d'Educació de Barcelona els casos de maltractament infantil i adolescent o abús sexual comesos per personal docent, professionals d'atenció educativa, personal d'administració i serveis o altres professionals que intervenen en l'àmbit escolar. També cal comunicar a aquestes instàncies la possible pertinença o captació d'un alumne per part de nous grups de joves organitzats i violents (NGJOV) o altres grups amb conductes radicalitzades i violentes.
- c. Notificar a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) els casos de maltractament infantil i adolescent o abús sexual quan es tingui coneixement d'un possible desemparament de l'infant o adolescent.
- d. Posar en coneixement del Ministeri Fiscal i/o policia de proximitat qualsevol fet que pugui ser constitutiu de delictes o falta perseguible penalment comès per qualsevol persona de la comunitat educativa en el centre o en relació directa amb la seva activitat.

Així mateix, cal comunicar sempre als serveis socials bàsics qualsevol situació de risc o desemparament d'un infant o adolescent.

Nivell d'intervenció

Aquests protocols han d'incloure així mateix les mesures educatives que es duren a terme davant les faltes o conductes greument perjudicials per a la convivència, per la qual cosa, cal que prevegin el següent:

- les mesures correctores i sancionadores, d'acord amb les normes d'organització i

funcionament del centre (NOFC);

- les actuacions educatives i reparadores adreçades a tots els alumnes, tant als implicats en un conflicte (alumnes agressors i alumnes agredits) com a la resta del grup classe (alumnes observadors);
- les mesures d'informació, suport i orientació a les famílies.

Els protocols per a la millora de la convivència publicats pel Departament d'Ensenyament ofereixen actuacions, estratègies i recursos d'intervenció que els centres educatius poden adaptar segons la seva realitat i necessitats específiques.

Cada centre ha de gestionar les situacions potencialment conflictives tenint en compte els criteris pedagògics del seu projecte educatiu i en el marc de la normativa vigent. Pot disposar també amb l'assessorament dels professionals dels serveis educatius i, si escau, de la Inspecció d'Educació. En els casos particularment complexos o que no es puguin resoldre pels canals ordinaris, qualsevol membre de la comunitat escolar pot adreçar-se a la Unitat de Suport a la Convivència Escolar del Departament d'Ensenyament, que ofereix assessorament telefònic i també presencial en el cas que els serveis territorials ho considerin necessari (telèfon 935 516 968 i adreça electrònica info.ensenyament@gencat.cat).

3 Assetjament i ciberassetjament

La Llei 12/2009, del 10 de juliol de 2009, d'educació, en l'[article 33](#) insta el Govern i el Departament d'Ensenyament a adoptar les mesures necessàries per a prevenir les situacions d'assetjament escolar i, si s'escauen, afrontar-les de manera immediata.

D'altra banda, la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, en el seu [article 90](#), sobre protecció en l'àmbit de l'educació, insta les administracions públiques a impulsar el desenvolupament d'actuacions adreçades al conjunt de la comunitat educativa que permetin prevenir, detectar i eradicar el maltractament a infants i adolescents, els comportaments violents, l'assetjament escolar i la violència masclista.

Així mateix, la [Llei 11/2014](#), del 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, explícita en el seu article 12, sobre educació, que s'ha de promoure el desplegament efectiu de plans de convivència amb un èmfasi especial en les mesures de prevenció i d'actuació contra l'assetjament de què poden ésser objecte les persones LGBTI en el medi escolar.

Per tot això i per donar resposta a la preocupant situació que els processos d'assetjament entre iguals generen en el si de la nostra societat i en concret entre els nostres infants i joves, una situació que, d'altra banda, s'ha vist intensificada en els darrers anys per l'increment de l'ús de les tecnologies en aquests processos, el Departament d'Ensenyament, des del curs 2013-2014, ha posat a l'abast dels centres el [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront de l'assetjament entre iguals](#) i el [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront del ciberassetjament entre iguals](#) i

ha publicat el maig de 2017 el [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament escolar de les persones LGBTI](#).

Aquests protocols ofereixen orientacions i recursos per a la prevenció, detecció i intervenció, a més d'un circuit marc que vol donar coherència i facilitar la coordinació de les accions dels diferents agents educatius.

En les situacions d'assetjament i ciberassetjament és necessari comptar amb la coresponsabilitat de les famílies i és per això que el Departament d'Ensenyament ha elaborat guies i materials formatius disponibles al web [Família i Escola: Junts x l'Educació](#).

Amb tot, la necessitat d'implicar tots els sectors de la comunitat escolar, amb el foment de la prevenció i tot donant als alumnes major protagonisme en la detecció i l'ajuda entre iguals, justifica la creació d'un programa d'innovació educativa, que es concreta a la [Resolució ENS/881/2017](#), de 10 d'abril, per la qual es crea el programa d'innovació pedagògica #aquiproubullying de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals i s'obre convocatòria pública per a la selecció de centres educatius interessats a formar-ne part.

Amb el programa d'innovació pedagògica #aquiproubullying, el Departament d'Ensenyament pretén posar a l'abast dels centres formació, estratègies i recursos necessaris per elaborar un projecte de prevenció, detecció i intervenció davant l'assetjament amb la participació de tota la comunitat escolar, especialment dels alumnes, que actuarà com a agent actiu i compromès en la lluita contra l'assetjament, alhora que adquireix les actituds i els valors propis de la competència social i ciutadana.

4 El centre educatiu acollidor

L'acollida és el conjunt sistemàtic d'actituds i actuacions que el centre posa en funcionament per guiar la incorporació òptima dels membres nous de la comunitat educativa en la vida i la cultura quotidianes. En aquest sentit l'acollida no s'ha d'entendre com un fet puntual, sinó com un procés continu al llarg de tota l'etapa escolar.

Com es recull al document [De l'escola inclusiva al sistema inclusiu. Una escola per a tothom, un projecte per a cadascú](#) (Departament d'Ensenyament, desembre 2015), el desenvolupament de polítiques inclusives en els centres parteix del desenvolupament d'una escola per a tots i totes, que organitzi de manera adequada els recursos per garantir l'atenció a la diversitat des de projectes educatius que considerin l'acollida i la participació dels alumnes i les famílies, i en els quals es planifiquin les mesures i els suports minimitzant les barreres d'accés amb què es podria trobar qualsevol alumne.

Per crear cultures inclusives és imprescindible un diàleg permanent i renovat dins l'escola i amb l'entorn amb voluntat de promoure una comunitat educativa acollidora i col·laboradora que valora tots i cadascun dels alumnes, a la vegada que crea al seu voltant altes expectatives d'èxit.

Els processos d'acollida mereixen una atenció especial dins el projecte de convivència del centre, perquè afavoreixen l'enriquiment de tots els membres del centre: es relacionen, es coneixen, creen vincles i progressen plegats. En aquests processos també cal preveure els criteris pels quals s'estableixen els grups classe dels alumnes que inicien el segon cicle d'educació infantil, el primer curs d'educació primària i el primer curs d'educació secundària obligatòria. Entre aquests criteris que estableix cada centre educatiu cal preveure l'escolarització de germans bessons, essent prou flexibles per tenir en compte també l'opinió de les famílies.

L'arribada de famílies d'alumnes amb necessitats educatives especials, de famílies nouvingudes i d'altres en risc d'exclusió social, conjuntament amb la gran mobilitat d'alumnes en els centres, han posat en evidència, també, la importància dels processos d'acollida. Aquests processos d'acollida han d'anar adreçats, per tant, a tots els alumnes, a les famílies, als docents ([article 77](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació) i al personal d'administració i serveis, fent una atenció especial a les persones més vulnerables de qualsevol d'aquests col·lectius.

Cal remarcar que és imprescindible tenir en compte l'aspecte emocional de l'acollida inicial, especialment en el cas dels alumnes amb necessitats educatives tan especials com específiques, per reduir l'estrès que suposa l'arribada a un entorn de relació i d'aprenentatge completament nou.

D'altra banda, d'acord amb l'[article 2](#) del títol preliminar de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, els processos d'acollida s'han de regir pels principis de la igualtat d'oportunitats i la integració de tots els col·lectius. Així mateix, d'acord amb els articles [10](#) i [81](#) de la mateixa Llei, els centres han de proporcionar una acollida personalitzada als alumnes nouvinguts.

El projecte lingüístic ha de preveure els aspectes d'acollida que serveixen per promoure l'aprenentatge i l'ús de la llengua catalana com a instrument de comunicació en un context multilingüe i on es pot establir un tractament de les llengües que doni resposta a la situació sociolingüística dels alumnes. El reconeixement d'aquest context multilingüe garanteix la igualtat d'oportunitats i el respecte a la diversitat lingüística i cultural i la cohesió social.

La programació general anual del centre ha d'incloure les actuacions d'acollida per a tots els membres de la comunitat escolar, i també els processos d'acollida que es facin en col·laboració amb l'entorn.

L'acció tutorial dels equips de centre ha de garantir la planificació de l'orientació educativa entre etapes i l'acompanyament educatiu dels processos d'acollida i d'integració escolar i social de tots els alumnes.

El Departament d'Ensenyament posa a l'abast de tots els centres eines i recursos per facilitar els processos d'acollida:

- Aplicació informàtica per a l'elaboració del projecte de convivència: Acollida
- Aplicació informàtica per a l'elaboració del projecte Escola i Família. Junts x l'Educació: Acollida per a les famílies

Els centres públics disposen de les aplicacions informàtiques dels projectes educatius al [Portal de centre](#).

Els centres privats, els de titularitat d'altres departaments o els de titularitat municipal tenen disponible les aplicacions informàtiques dels projectes educatius al [Portal de centre d'altres titularitats](#).

5 L'educació intercultural en un marc de diàleg i de convivència

L'[educació intercultural](#) és una resposta pedagògica a l'exigència de preparar ciutadans que puguin desenvolupar-se en una societat plural i democràtica i té com a finalitat última la igualtat en drets, deures i oportunitats de totes les persones. L'educació intercultural promou el dret a la diferència en un marc de valors compartits i l'ús de la llengua catalana com a eix vertebrador d'un projecte educatiu plurilingüe, en el marc del respecte a la diversitat lingüística i cultural, com a element de cohesió i d'igualtat d'oportunitats.

El centre educatiu pot afavorir l'educació intercultural si:

- desenvolupa la consciència d'igualtat
- promou el respecte a la diversitat
- potencia la cultura del diàleg i la convivència
- acompanya en el procés de construcció de personalitats amb una identitat múltiple amb arrels i sentit de pertinença al territori on viuen
- potencia la perspectiva intercultural en el currículum
- respecta la diversitat cultural en totes les seves formes i, per tant, permet l'ús de vestuari o elements simbòlics, ja siguin de caràcter cultural, religiós o identitari, sempre que no impossibilitin la realització de totes les activitats curriculars, la comunicació interpersonal, la identificació personal i la seguretat personal o la dels altres, o que trenquin de manera ostentosa les normes cívicosocials.

Aquest respecte, però, no ha de permetre tolerar els símbols que exalten la xenofòbia o el racisme, o que promouen qualsevol tipus de violència.

La [Guia per al respecte a la diversitat de creences als centres educatius de Catalunya](#), editada pel Departament de Governació i Relacions Institucionals i pel Departament d'Ensenyament, ofereix orientacions, recursos i bones pràctiques per gestionar la diversitat religiosa en els centres educatius. També recull els principis bàsics d'actuació, la normativa relacionada i unes fitxes sobre els aspectes més rellevants de les confessions religioses presents a Catalunya.

D'altra banda, el Departament d'Ensenyament posa a l'abast de tots els centres les eines i els recursos per treballar l'educació intercultural:

L'àmbit de projectes del web de la XTEC, amb un apartat d'[interculturalitat](#) que recull propostes formatives, educatives i recursos, exemples d'aplicació de la perspectiva intercultural en les àrees del currículum.

L'aplicació informàtica per a l'elaboració del projecte de convivència ofereix una diagnosi, orientacions i recursos respecte a l'educació intercultural. Els centres públics tenen disponible aquesta aplicació informàtica al [Portal de centre](#). Els centres privats, els de titularitat d'altres departaments o els de titularitat municipal tenen disponible aquesta aplicació al [Portal de centre d'altres titularitats](#).

6 Coeducació i promoció de la igualtat de gènere

Els centres educatius han de promoure la igualtat d'oportunitats dels alumnes; incorporar la perspectiva de gènere a l'acció educativa; prevenir i gestionar comportaments i actituds discriminatoris per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere i orientació afectivosexual i potenciar-ne el reconeixement, la cooperació i el respecte mutu. Aquests objectius queden recollits en el [Pla per a la igualtat de gènere del sistema educatiu](#), aprovat pel Govern el 20 de gener de 2015.

Aquests principis han d'informar el projecte educatiu del centre, amb la incidència corresponent en les programacions d'aula i en les activitats educatives.

En el procés educatiu, els centres han de garantir especialment:

- la promoció d'un llenguatge verbal i gràfic que tracti equitativament ambdós sexes,
- l'ús no sexista dels espais educatius del centre,
- la utilització de llibres de text i materials didàctics i curriculars que promoguin un tracte no sexista,
- la incorporació als continguts curriculars de la perspectiva de gènere, dels sabers de les dones al llarg de la història i de les tasques de cura envers les persones i els espais indistintament per part d'ambdós sexes,
- l'orientació professional i acadèmica no estereotipada i sense discriminacions sexuals ni socials,
- la constitució d'un entorn amable i segur perquè tant els alumnes com els professors puguin viure de manera natural la seva orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere,
- la potenciació d'una educació afectiva que afavoreixi la construcció d'una sexualitat positiva i saludable,
- la gestió positiva de situacions de conflicte vinculades a comportaments i actituds de caràcter sexista o per motiu d'identitat de gènere o d'orientació afectivosexual.

Els consells escolars de cada centre han de designar una persona entre els seus membres per impulsar mesures educatives que fomentin la igualtat real i efectiva entre homes i dones, d'acord amb el que s'estableix en l'[article 126.2](#) de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació. El Departament d'Ensenyament proporciona accions de formació a les persones designades perquè puguin desenvolupar les seves funcions en condicions òptimes.

La constitució al centre d'una comissió de coeducació, polítiques de gènere i d'igualtat

d'oportunitats poden afavorir la implementació d'actuacions coeducatives i la implicació de la comunitat educativa.

El Departament d'Ensenyament posa a l'abast de tots els centres eines i recursos per treballar la coeducació i la igualtat de gènere mitjançant el següent:

- L'àmbit de currículum i orientació del [web de la XTEC](#), on hi ha un apartat de coeducació i igualtat de gènere que recull propostes formatives, educatives i recursos.
- L'aplicació informàtica per a l'elaboració del projecte de convivència que ofereix una diagnosi i orientacions i recursos sobre el tema de coeducació, disponible per als centres públics al [Portal de centre](#) i per als centres privats, els de titularitat d'altres departaments o els de titularitat municipal, al [Portal de centre d'altres titularitats](#).
- D'altra banda, a l'espai Igualtat de gènere dels portals de centres ([Portal de centres del Departament](#) i [Portal de centres d'altres titularitats](#)), tots els professionals dels centres educatius poden trobar informació sobre les polítiques d'igualtat del Departament.

7 Convivència, clima escolar i promoció del benestar i la salut mental

L'[article 44](#) de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, exposa que qualsevol infant o adolescent té dret a rebre els efectes beneficiosos de la protecció de la salut, que s'expressa en el dret a desenvolupar-se en entorns saludables, tant en l'àmbit públic com en l'àmbit privat.

Tenir cura del projecte de convivència, l'acolliment, l'educació intercultural, la promoció de la igualtat de gènere i l'equitat representa l'adopció d'un enfocament integral de tota l'organització per a la promoció del benestar social i emocional dels alumnes, per nodrir-ne i estimular-ne el sentit d'autoestima i d'autoeficàcia i promoure comportaments positius que impedeixin qualsevol forma d'intimidació o violència, en resum, promoure la salut mental.

Aquestes mesures i actuacions també afecten de forma positiva tots els membres de la comunitat escolar: docents, personal de suport educatiu, personal d'administració i serveis i a famílies.

Les actuacions relacionades amb la convivència i el clima escolar es poden enfortir si estan coherentment vinculades i coordinades amb el desenvolupament de les competències bàsiques en l'àmbit de l'educació en valors (educació primària) i en l'àmbit de cultura i valors (educació secundària obligatòria).

8 Normativa d'aplicació (convivència i clima escolar)

- [Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació (BOE núm. 106, de 4.5.2006).

- [Llei 5/2008](#), de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista (DOGC núm. 5123, de 02.05.2008)
- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009).
- [Llei 14/2010](#), del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (DOGC núm. 5641, de 2.6.2010).
- [Llei 11/2014](#), del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia (DOGC núm. 6730, de 17.10.2014).
- [Llei 17/2015](#), de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes (DOGC núm. 6919, de 23.07.2015).
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010).
- [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent (DOGC núm. 5753, d'11.11.2010).
- [Ordre ENS/303/2015](#), de 21 de setembre, sobre el reconeixement de la innovació pedagògica (DOGC núm. 6966, de 30.09.2015).
- [Resolució ENS/585/2017](#), de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del Projecte de Convivència en els centres educatius dins el marc del Projecte Educatiu de Centre (DOGC núm. 7336, de 17.03.2017).
- [Resolució ENS/881/2017](#), de 10 d'abril, per la qual es crea el Programa d'innovació pedagògica #aquiproubullying de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals i s'obre convocatòria pública per a la selecció de centres educatius interessats a formar-ne part (DOGC núm. 7358, de 27.04.2017).

Documents de gestió del centre

1 Introducció

La [Llei 12/2009](#), de 10 de juliol, d'educació i el seu desplegament normatiu (el [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost d'autonomia dels centres educatius, el [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent, i el [Decret 39/2014](#), de 25 de març, pel qual es regulen els procediments per definir el perfil i la provisió dels llocs de treball docents) situen la presa de decisions en el centre educatiu, com a element nuclear del sistema educatiu.

L'exercici de l'autonomia dels centres, en el marc dels principis rector del sistema i orientada a l'èxit i l'excel·lència educatives, requereix d'instruments operatius que permetin l'organització i la gestió del centre a fi d'assolir els objectius definits en el projecte educatiu i retre comptes davant la comunitat i l'administració educatives.

La legislació vigent preveu que tots els centres elaborin els seus documents de gestió, com a eines eficaces que els han de permetre un exercici responsable de l'autonomia reconeguda. Aquests documents són els següents:

- El projecte educatiu del centre (PEC)
- Les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC)
- El projecte de direcció (PdD)
- La programació general anual (PGA)
- La memòria anual (MA)

En el cas dels centres públics, el projecte de direcció és la concreció del projecte educatiu per al període de mandat dels directors.

Així mateix, per possibilitar el compliment dels articles [2](#) (h, j), [52](#), [57](#), [58](#), [59](#), [61](#) i [104](#) (j) de la Llei 12/2009, que fan referència a la competència digital, així com els nous decrets de currículum, i atès que la governança de les tecnologies en els centres educatius inclou una multiplicitat d'aspectes (organitzatius, pedagògics i formatius), es fa necessària la referència a l'organització i als usos de les tecnologies digitals en el projecte educatiu del centre, i també al projecte de direcció. El Pla TAC és l'instrument que en facilita la planificació. Vegeu el document "Tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement".

Els centres, en l'exercici de la seva autonomia, han de preveure els mecanismes oportuns per garantir la difusió del contingut d'aquests documents a la comunitat escolar, en el marc del pla de comunicació del centre.

2 El projecte educatiu de centre (PEC)

El projecte educatiu del centre (PEC) és l'element vertebrador del centre i de l'activitat i, per tant, en determina l'organització, la gestió i el funcionament (vegeu l'apartat *El projecte educatiu de centre (PEC)* del document de gestió de centre "Objectius prioritaris del sistema educatiu i projecte educatiu de centre").

3 Les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC)

Correspon al centre educatiu determinar l'estructura organitzativa pròpia d'acord amb els objectius i criteris del projecte educatiu de centre. L'organització no és una finalitat en si mateixa, sinó un instrument per desenvolupar i fer possible el projecte educatiu i, en últim terme, assolir l'èxit educatiu.

Els centres educatius han d'elaborar les normes d'organització i funcionament (NOFC), d'acord amb el que estableix el [Decret 102/2010](#), d'autonomia dels centres educatius.

Les NOFC han de contenir elements relacionats amb l'estructura organitzativa del centre, per exemple:

- a. Criteris organitzatius dels centres públics:
 - Estructura organitzativa de govern i de coordinació;

- El nombre d'òrgans unipersonals addicionals de direcció;
 - Criteris específics organitzatius;
 - Les competències i la composició dels òrgans de govern i de coordinació;
 - Les funcions de govern o de gestió del cap o de la cap d'estudis, del secretari o de la secretària i dels òrgans unipersonals de direcció addicionals;
 - Finalitats addicionals de la coordinació docent;
 - Formalització dels encàrrecs de funcions de la direcció
- b. Criteris organitzatius dels centres concertats:
- Les funcions atribuïdes al claustre;
 - L'estructura i les funcions dels òrgans de coordinació docent i de tutoria;
- c. Criteris i mecanismes pedagògics:
- Concreció de l'organització pedagògica
 - Concreció de l'organització del temps per a l'activitat lectiva i no lectiva i de coordinació del professorat;
 - Criteris per a l'organització dels grups d'alumnes;
 - Criteris per a la formació dels equips docents;
 - Criteris per a l'[atenció a la diversitat](#);
 - Criteris per a l'organització d'activitats no lectives de suport o de lleure educatiu;
 - Mecanismes de coordinació docent;
 - Mecanismes per garantir la globalitat de l'acció educativa;
 - Mecanismes d'acció tutorial;
 - Mecanismes que han d'afavorir i facilitar el treball en equip del personal del centre;
 - Mecanismes que han d'afavorir la coordinació amb els serveis educatius, serveis municipals o d'altres serveis de l'entorn del centre.
- d. Procediments:
- Formulació, aprovació, revisió i actualització del PEC
 - Rendició de comptes al consell escolar amb relació a la gestió del projecte Educatiu;
 - Aplicació dels acords de corresponsabilitat;
 - Procediment per cobrir les vacants del consell escolar;
 - Intervenció del claustre en la formulació de les NOFC;
 - Determinació de la manera d'adequar les NOFC dels centres de nova creació per fusió d'altres centres públics;
 - Procediment per cobrir absències dels professors amb o sense substitució;
 - Procediment per definir llocs de treball específics d'acord amb el projecte

educatiu o el projecte de direcció.

e. Altres elements de l'organització i el funcionament:

- La composició i el reglament del consell escolar
- Garantia, en els centres incomplets, de la composició de representants de professors, mares i pares en el consell escolar;
- Establiment de comissions d'estudi i informació en el si del consell escolar i delimitació dels àmbits d'actuació i de les seves funcions;
- Establiment de comissions de treball en el si del claustre de professors i delimitació dels àmbits d'actuació i de les seves funcions;
- Establiment de funcions i règim de funcionament i de reunions del consell de direcció;
- Funció de secretari o secretària en altres òrgans col·legiats, a més del consell escolar i del claustre.

Així mateix, les NOFC han de regular aspectes relacionats amb la participació de la comunitat escolar en la vida del centre:

- a. Concrecions sobre la participació en el centre de la comunitat escolar (alumnes, professors i famílies) i mecanismes de publicitat necessaris perquè les famílies puguin exercir el dret a ser informades.
- b. Concreció de la participació d'altres professionals d'atenció educativa en el claustre.

D'altra banda, les NOFC han de concretar les normes de convivència del centre i l'aplicació de mesures per a la promoció de la convivència i dels mecanismes de mediació, la prevenció de l'assetjament i de les conductes discriminatòries, la definició de les faltes lleus dels alumnes i l'establiment de mesures correctores i sancionadores que, sempre que sigui concordant, han d'incloure alguna activitat d'utilitat social per al centre o repercutir en la millora del procés educatiu de l'alumne afectat i de la resta d'alumnes. També han d'incloure les mesures de prevenció i control de l'absentisme escolar.

En les normes de convivència cal incorporar la regulació de l'ús dels telèfons intel·ligents i d'altres dispositius mòbils al centre, seguint les orientacions del Consell Escolar de Catalunya del document "Tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement".

D'acord amb la [Resolució ENS/585/2017](#), de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del Projecte de convivència en els centres educatius dins el marc del Projecte educatiu de centre, els centres educatius del Servei d'Educació de Catalunya han de tenir implementat el [projecte de convivència](#) en el marc del seu projecte educatiu, com a molt tard, el març de 2020.

El projecte de convivència ha de reflectir les accions que el centre educatiu desenvolupi per capacitar tots els alumnes i la resta de la comunitat escolar per a la convivència i la

gestió positiva dels conflictes, des de tres nivells diferents: valors i actituds, resolució de conflictes i el marc organitzatiu. Aquestes accions s'han d'adreçar a millorar la convivència en tres àmbits diferents, aula, centre i entorn, amb el benentès que la permeabilitat entre aquests tres àmbits d'intervenció afavoreix la transferència d'aprenentatges, valors, actituds i hàbits relacionals.

Per últim, les NOFC poden regular altres aspectes, com:

- a. Determinar òrgans i procediments de participació de la comunitat educativa en el funcionament del centre.
- b. Regular la constitució d'altres agrupacions que poden constituir els alumnes, a banda de les associacions d'alumnes.
- c. En els centres públics, atribuir al claustre de professors, en el marc de l'ordenament vigent, altres funcions addicionals a les fixades legalment.
- d. En els centres privats concertats, atribuir al director o directora, en el marc de l'ordenament vigent, altres funcions addicionals a les previstes legalment.

Els projectes, els projectes d'innovació i altres mesures (jornada continuada, acollida i organització, franges horàries de treball per projectes, treball per àmbits, STEM, projectes de lectura, etc.) que el centre desenvolupa, entesos com a motors de canvi i de millora de la qualitat, han de quedar recollits en les normes d'organització i funcionament, específicament, les concrecions organitzatives i els processos que es duren a terme per possibilitar l'aplicació, la implementació, el seguiment i l'avaluació corresponents.

El director o directora del centre públic o el o la titular del centre privat impulsa l'elaboració de les NOFC, amb la participació del claustre, i de les successives adequacions d'acord amb les necessitats del projecte educatiu del centre; les aprova (amb la consulta prèvia preceptiva del consell escolar), i vetlla perquè s'apliquin.

4 El projecte de direcció

El projecte de direcció és un instrument essencial de l'autonomia dels centres educatius perquè ordena el desplegament i l'aplicació del projecte educatiu per al període de mandat de la direcció del centre, en concreta l'estructura organitzativa i n'inclou uns indicadors, derivats del que estableix el projecte educatiu del centre, que han de servir per avaluar l'exercici de la direcció ([art. 23.1](#) del Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent).

D'acord amb la normativa vigent, el nomenament del director o directora seleccionat per la comissió corresponent comporta l'aprovació del projecte de direcció que ha presentat el candidat i, en aplicació de l'[article 144](#) de la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, un cop nomenat, la implementació del projecte de direcció, que orienta i vincula l'acció del conjunt d'òrgans de govern unipersonals i col·legiats del centre.

Així mateix, el projecte de direcció defineix el marc en el qual el director o directora exerceix les funcions, en un context de lideratge distribuït per l'enfortiment institucional

dels centres educatius ([art.142.3](#) de la Llei 12/2009, d'educació).

El projecte de direcció ha d'establir les línies d'actuació prioritàries que s'han de desenvolupar durant el període de mandat i, si escau, ha de formular propostes en relació amb l'adaptació o modificació, total o parcial, del projecte educatiu ([art. 31](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, i [art. 24](#) del Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent).

Per desenvolupar les línies d'acció prioritàries, el projecte de direcció pot preveure mesures organitzatives que puguin necessitar la definició dels requisits específics exigits per ocupar determinats llocs de treball de la plantilla docent del centre (articles 1, 2 i 9.g del [Decret 39/2014](#), de 25 de març, pel qual es regulen els procediments per definir el perfil i la provisió dels llocs de treball docents).

D'acord amb l'[article 144](#) de la Llei 12/2009, d'educació; l'[article 31](#) del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius, i els [articles 23,24 i 25](#) del Decret 155/2010, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent, el projecte de direcció ha de:

- precisar els objectius que cal assolir en l'àmbit pedagògic i convivencial, vinculats a la millora dels resultats educatius, a partir d'una diagnosi actualitzada i contextualitzada del centre;
- establir les línies d'actuació prioritàries d'aplicació del projecte educatiu que s'han de desenvolupar durant el període de direcció;
- concretar els plantejaments educatius que tingui incorporats el projecte educatiu;
- concretar els elements organitzatius que afavoreixin la consecució dels objectius fixats, buscant la major sistematització de les activitats del centre;
- precisar els indicadors explícits per a l'avaluació del mandat d'acord amb els indicadors de progrés establerts en el projecte educatiu, i acompanyar-ho dels mecanismes de rendició de comptes als òrgans de participació i control. Quan el centre tingui un acord de corresponsabilitat vigent, entre els indicadors del projecte de direcció, cal incloure'n de referits a l'acord esmentat;
- concretar les necessitats derivades del projecte educatiu;
- precisar els mecanismes de retiment de comptes als òrgans de control i participació;
- incorporar els elements i mecanismes necessaris per aprofundir l'exercici del lideratge distribuït i per fomentar la participació de la comunitat escolar;
- incloure, si escau, previsions de modificació del projecte educatiu.

Amb l'objectiu de possibilitar el compliment dels articles [2 \(h, j\)](#), [52](#), [57](#), [58](#), [59](#), [61](#) i [104 \(j\)](#) de la Llei 12/2009, el projecte de direcció ha de fer previsions per a la governança de les tecnologies digitals en el centre en consonància amb el Pla TAC.

El projecte de direcció és un document oficial i, a la vegada, únic. Per això és important que sigui:

- singular: adequat a les particularitats de cada centre i del seu entorn;
- útil: ha de proposar millores efectives;
- clar: fàcil d'entendre, sense reiteracions ni ambigüitats;
- flexible: ha de poder adaptar-se als canvis i als imprevistos;
- realista: ha d'enfrontar-se a realitats tangibles i partir de la realitat del centre;
- consistent: ha de presentar-se com un projecte global;
- coherent: les seves parts han de tenir lògica interna i estar interrelacionades;
- formal: ha d'ajustar-se a les normes ortogràfiques, lingüístiques i també a les normes de l'ordenament jurídic vigent en matèria educativa;
- metodològic: ha de seguir una pauta raonada en tots i cadascun dels apartats;
- ideològic: tot i haver-se de mantenir en el que el sistema possibilita, s'ha de basar en un ideari pedagògic, organitzatiu i comunitari concret;
- personal: ha de correspondre a la concepció pròpia del professor o professora que opta a la direcció;
- possible: tot i que parteix d'un projecte ideològic, les fites que s'hi plantegen han de ser assolibles.

D'acord amb el projecte de direcció vigent, els òrgans de govern poden definir els procediments per aplicar el projecte educatiu i condicionar-ne l'aplicació si, en funció de les necessitats del centre, s'estableixen acords de corresponsabilitat amb l'Administració educativa.

En els centres de nova creació sense projecte educatiu propi, s'han de preveure l'elaboració dels projectes de direcció durant el mandat del director o directora nomenat, que ha de formular una proposta de projecte educatiu inicial del centre ([article 144.2](#) de la Llei 12/2009 i [article 23.3](#) del Decret 155/2010).

La persona designada amb caràcter extraordinari per exercir la direcció d'un centre o la designada per a un centre de nova creació sense procés de selecció, ha de presentar abans d'acabar el primer trimestre del curs escolar un projecte de direcció per al període al qual s'estén el seu nomenament (Decret 155/2010, [articles 19.3 i 20.3](#)).

En cas de nomenament amb caràcter extraordinari per a un curs escolar, el projecte de direcció es pot referir exclusivament a la programació anual d'activitats, en concordança amb el projecte educatiu del centre (Decret 155/2010, [article 23.4](#)).

El projecte de direcció, cada curs, es concreta mitjançant les programacions generals anuals i s'avalua amb les memòries anuals. Aquests dos documents han de permetre la planificació, el seguiment i l'avaluació anual del projecte a fi d'assolir els objectius formulats.

5 La programació general anual

Els centres han d'elaborar la programació general anual d'acord amb el que estableix l' [article 10](#) del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius. En la programació

es recull la concreció de les prioritats i dels aspectes relatius a les activitats i al funcionament del centre per al curs escolar corresponent, dels diferents àmbits de l'autonomia de centre, d'acord amb el projecte educatiu i, en els centres públics, d'acord amb el projecte de direcció vigent:

- Autonomia pedagògica: concreció anual dels objectius del PEC i del currículum, així com de tots els plans d'actuació acordats i aprovats.
- Autonomia organitzativa: concreció anual de totes les prioritats dels projectes i normes i la previsió de totes les activitats de l'horari escolar.
- Autonomia de gestió de recursos: la concreció de recursos destinats per a les diferents actuacions, els responsables i els mecanismes de seguiment, així com els indicadors i procediments per a l'avaluació dels processos i dels resultats, a partir dels indicadors definits en el projecte de direcció i dels indicadors de progrés del projecte educatiu.

El director o directora del centre públic o el o la titular del centre concertat han d'aprovar, abans del 16 d'octubre, la programació general anual, amb la consulta prèvia al consell escolar del centre.

En els centres públics, el claustre formula propostes i aprova la concreció del currículum i dels aspectes educatius.

Correspon al consell escolar del centre l'avaluació de la programació general anual. Els directors dels centres públics i els titulars i els directors dels centres privats concertats, com a responsables de dirigir i coordinar l'aplicació de la programació general anual, han de garantir que la comunitat escolar és informada del contingut de la programació general anual i del resultat de la seva avaluació.

6 La memòria anual

Els centres que conformen el Servei d'Educació de Catalunya o que imparteixen ensenyaments postobligatoris sostinguts amb fons públics recullen en la memòria anual, que ha d'estar elaborada com a molt tard el 30 de setembre, l'avaluació de l'assoliment dels objectius que s'han previst en la programació general anual, d'acord amb els criteris, els indicadors i els procediments d'avaluació definits en el projecte educatiu del centre i, en el cas dels centres públics, concretats en el projecte de direcció.

Els centres públics que han subscrit un acord de corresponsabilitat, que és vigent, han d'incloure, en la memòria anual, una memòria avaluadora de l'acord que especifiqui el grau d'assoliment dels objectius proposats.

El consell escolar supervisa i avalua el desenvolupament de la programació anual, en l'àmbit docent i en l'àmbit administratiu, i dels resultats que se n'obtenen, que han de quedar recollits en la memòria anual.

Correspon al claustre de professors dels centres públics l'avaluació del

desenvolupament i dels resultats dels aspectes educatius de la programació general anual.

El director o directora ha de promoure processos participatius per a l'avaluació de la programació anual, la formulació de propostes de millora i n'ha d'informar la comunitat escolar.

7 Acords de corresponsabilitat

El Departament d'Ensenyament ha estat impulsant, des de l'aprovació de la [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació, i del [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, diferents projectes de planificació estratègica per a la millora dels centres educatius.

D'acord amb el Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, el Departament d'Ensenyament impulsa els acords de corresponsabilitat, entenent-los com a màxim exponent de l'autonomia d'un centre educatiu perquè impliquen la corresponsabilització, mitjançant un compromís amb l'administració, de l'assoliment d'uns objectius pensats segons la singularitat de cada centre, d'acord amb el projecte educatiu i el projecte de direcció, i amb retiment de comptes anual, tant al consell escolar com a l'Administració educativa.

La finalitat dels acords de corresponsabilitat és propiciar que els centres desenvolupin estratègies orientades a assegurar l'equitat i la millora dels resultats educatius, i a reduir l'abandonament escolar, sobretot en aquells centres situats en entorns de característiques socioeconòmiques i culturals especialment desfavorides o singulars. També s'encaminen a afavorir el desenvolupament de projectes d'excel·lència educativa que aportin experiències de qualitat al sistema educatiu.

Els acords de corresponsabilitat estan en consonància amb l'avenç en la cultura d'autoavaluació del sistema educatiu, en general, i dels centres educatius, en particular.

D'acord amb el Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, l'avaluació dels centres té per finalitat contribuir a la millora del servei que presten i té com a referència l'assoliment de les competències bàsiques dels alumnes. D'acord amb les característiques del context en què es desenvolupa l'acció educativa, l'avaluació dels centres relaciona els resultats educatius amb els processos d'ensenyament i aprenentatge, els recursos i la seva gestió, els objectius del centre i els indicadors de progrés del projecte educatiu.

A més dels instruments d'avaluació interna dels quals disposi cada centre per avaluar l'aplicació del seu projecte educatiu, a través de la concreció en el projecte de direcció i de la programació general anual, és la Inspecció d'Educació qui té atribuïda normativament la funció de supervisar i avaluar els centres educatius i controlar l'assoliment dels objectius definits en els projectes educatius i en els plans d'actuació.

L'avaluació anual de centre (AVAC) comporta una valoració periòdica dels centres sobre el nivell d'assoliment dels seus objectius i de la millora dels resultats, tenint en compte l'anàlisi del sistema d'indicadors de centre (SIC), entre d'altres.

L'AVAC implica avaluar l'eficiència de cada centre, tenint en compte tres dimensions: el rendiment acadèmic, els objectius del centre i les condicions d'equitat.

D'aquesta avaluació se'n deriva una valoració, en una escala de l'1 al 4, segons el grau d'assoliment dels objectius i l'evolució en la millora dels resultats de centre, en relació amb la mitjana d'altres centres de la mateixa tipologia.

Atès que el Departament ha d'afavorir la millora dels centres, des del curs 2016- 2017, a més dels centres que hi estiguin interessats, les direccions dels serveis territorials, o la gerència del Consorci d'Educació de Barcelona, han de formalitzar un acord de corresponsabilitat amb tots els centres que hagin obtingut una qualificació d'1 o 2 a l'avaluació de centre (AVAC), emesa per la Inspecció d'Educació, per concretar i avançar en aquells aspectes que hagin estat considerats millorables en alguna de les dimensions avaluades: rendiment acadèmic, objectius del centre (assoliment i planificació) i condicions d'equitat.

Els equips directius dels centres educatius que formalitzen amb el Departament d'Ensenyament un acord de corresponsabilitat, apliquen un pla d'actuació on se'n defineixen els objectius, les estratègies i les activitats per aconseguir-los i compten amb l'assessorament dels serveis territorials, dels serveis educatius i de la Inspecció d'Educació ([Resolució de 20 de febrer de 2014](#), que estableix el marc per a la formalització d'acords de corresponsabilitat amb els centres educatius de titularitat de la Generalitat de Catalunya, per a l'aplicació del projecte educatiu del centre d'acord amb el projecte de direcció).

Aquest acord de corresponsabilitat té la vigència vinculada a la del mandat del director o directora del centre i ha d'estar en consonància amb el projecte educatiu del centre.

La concreció anual d'aquest pla d'actuació d'acord amb el projecte de direcció és, per a l'equip directiu d'aquests centres, l'element de referència fonamental per elaborar la programació general anual; l'equip directiu ha d'avaluar-ne el grau d'assoliment dels objectius i el director o directora ha de retre'n comptes al consell escolar i a l'Administració educativa, mitjançant una memòria avaluadora que forma part de la memòria anual de centre, amb una periodicitat anual, en els termes establerts a l'acord.

La direcció del centre ha de fer constar a la memòria avaluadora en quines actuacions el personal d'atenció educativa, professors i equip directiu han participat significativament i han contribuït al desenvolupament del pla. En el cas d'avaluació positiva, cal informar la Direcció General de Centres Públics perquè reconegui els mèrits del personal relacionat, de manera que en quedi acreditada la feina, i es tingui en compte en l'avaluació de l'exercici professional.

8 Normativa d'aplicació (documents de gestió del centre)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)

- [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent (DOGC núm. 5753, de 11.11.2010)
- [Decret 39/2014](#), de 25 de març, pel qual es regulen els procediments per definir el perfil i la provisió dels llocs de treball docents (DOGC núm. 6591, de 27.3.2014)
- [Resolució de 20 de febrer de 2014](#), que estableix el marc per a la formalització d'acords de coresponsabilitat amb els centres educatius de titularitat de la Generalitat de Catalunya, i per a l'aplicació del projecte educatiu del centre d'acord amb el projecte de direcció
- [Resolució ENS/585/2017](#), de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del Projecte de Convivència en els centres educatius dins el marc del Projecte Educatiu de Centre (DOGC núm. 7336, de 24.3.2017)

El tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic

1 Introducció

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, en el [títol II](#), del règim lingüístic del sistema educatiu de Catalunya, estableix el règim lingüístic del sistema educatiu i, a l'[article 14](#), determina que els centres públics i els centres privats sostinguts amb fons públics han d'elaborar, com a part del projecte educatiu, un projecte lingüístic que emmarqui el tractament de les llengües al centre.

2 El projecte lingüístic

El projecte lingüístic, de què han de disposar els centres en el marc del seu projecte educatiu, s'ha d'ajustar al que estableixen els articles [10](#), [11](#), [12](#) i [16](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, i l'article 5.1.e del [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius.

El projecte lingüístic ha de recollir els aspectes següents:

- El paper de la llengua catalana, i de l'occità a l'Aran, com a eix vertebrador d'un projecte educatiu plurilingüe.
- El tractament de les llengües, tant les curriculars com les no curriculars, en els espais d'educació formal i no formal del centre.
- Els aspectes d'organització i de gestió que tinguin repercussions lingüístiques.

Tenint en compte els objectius prioritaris del sistema educatiu, pel que fa a les qüestions lingüístiques, els centres han de tenir en consideració els aspectes següents:

- a. El català a tot Catalunya tret de l'Aran, i l'occità, denominat aranès, a l'Aran, com a llengües pròpies, són les llengües normalment emprades com a llengües

vehiculars i d'aprenentatge del sistema educatiu. En finalitzar els ensenyaments obligatoris, cal garantir el ple domini de les llengües oficials catalana i castellana, a més de l'occitana en el cas de l'Aran. En la documentació que hagin d'expedir els centres, cal ajustar-se al que determinen els [articles 16.4 i 16.5](#) de la Llei d'educació.

- b. L'aprenentatge, com a mínim, d'una llengua estrangera, la introducció d'una segona llengua estrangera i la formació de parlants plurilingües respectuosos amb la interculturalitat, amb una actitud positiva vers la diversitat lingüística i amb el desig d'aprendre altres llengües.
- c. Una visió estratègica que integri el treball de les àrees de llengua i el treball integrat de la llengua amb el contingut des de totes les àrees tenint en consideració totes les accions de l'àmbit comunicatiu i lingüístic.

En el projecte lingüístic cal explicitar:

1. L'ús del català, i de l'occità a l'Aran, com a llengua vehicular i d'aprenentatge normalment emprada en totes les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites, exposicions dels professors, material didàctic físic i virtual, llibres de text i activitats d'aprenentatge i d'avaluació, reunions, informes i comunicacions, en la interacció entre docents i alumnes, i en la formació, etc.
2. L'ús habitual de la llengua catalana, o de l'aranès a l'Aran, en les activitats administratives i les comunicacions entre el centre i l'entorn, sens perjudici del que determinen els [articles 16.4 i 16.5](#) de la Llei d'educació. Cal establir els criteris i les pautes d'ús de la llengua catalana o de l'aranès per a tots els membres de la comunitat educativa.
3. La generalització dels enfocaments competencials en l'ensenyament de les llengües, tant en l'oral com en la lectura i escriptura.
4. Els objectius lingüístics de cada nivell, cicle o etapa educativa (en què s'inclouen els cicles de grau mitjà i superior de formació professional), que han de quedar recollits i distribuïts, juntament amb els continguts, de manera coherent en les programacions per garantir una progressió real i efectiva de l'aprenentatge. Cal determinar, així mateix, escenaris i espais d'aprenentatge rics i flexibles que promoguin i facilitin contextos autèntics d'ús de les llengües, que potenciïn el treball cooperatiu i que intensifiquin la producció oral i escrita dels alumnes. Les programacions també han d'incloure propostes per a l'avaluació continuada dels aprenentatges adquirits i mesures per atendre els diferents ritmes d'aprenentatge dels alumnes.
5. Les metodologies i els agrupaments dels alumnes, que correspon establir al centre, per afavorir les interaccions per millorar l'aprenentatge i l'ús de les llengües, així com els aspectes organitzatius i de coordinació que se'n derivin (espais per a la coordinació de nivell, de cicle o de projecte, si escau).

6. La determinació de les diferents accions escolars de dinamització lingüística i comunicativa en tots els àmbits educatius per incrementar el domini de les llengües a Catalunya. També la determinació dels contextos d'ús i d'aprenentatge lingüístic diversificats per a la pràctica de les diferents llengües i les estratègies per organitzar-los en els diferents àmbits i espais presencials o virtuals.
7. Les accions d'associació amb altres centres, la mobilitat dels alumnes i la formació dels professors.

El projecte lingüístic també ha de recollir el següent:

1. En els centres on el català no és la llengua de la majoria dels alumnes, l'ús de les estratègies educatives d'immersió lingüística que assegurin l'ús intensiu de la llengua catalana com a llengua vehicular d'ensenyament i d'aprenentatge, tal com estableix l'[article 15](#) de la Llei d'educació.
2. Les estratègies de comunicació per a la implicació i el compromís dels professors, de les famílies i de la resta de la comunitat educativa en l'assoliment de l'objectiu final: garantir la igualtat d'oportunitats dels alumnes.
3. Els mecanismes que s'utilitzen per traslladar als professionals encarregats de la gestió d'activitats no docents (menjador escolar, activitats extraescolars, etc.) la informació sobre els usos lingüístics de l'escola que recull el projecte lingüístic, i per marcar línies d'intervenció per assegurar situacions d'exposició a les llengües prioritzades també al projecte lingüístic, amb la finalitat de facilitar i promoure'n l'ús, motivar els alumnes i afavorir la competència comunicativa.
4. Explicitar les actuacions educatives per a la convivència en la diversitat i el plurilingüisme.
5. La coordinació amb institucions, xarxes i entitats nacionals, estatals i internacionals per dissenyar, aplicar i avaluar programes i projectes específics de foment de l'aprenentatge informal i no formal de les llengües.
6. L'impuls de les actuacions que es deriven de l'existència de plans educatius d'entorn o d'altres plans socioeducatius en què el centre s'hagi implicat per travar xarxes de relació entre el teixit social i, alhora, afavorir l'ús de la llengua catalana en totes les activitats que s'adrecen a la comunitat educativa.
7. El reconeixement, la visualització i la promoció de les llengües familiars dels alumnes d'origen estranger i la valoració del bagatge lingüístic i cultural diferenciat que aporten al centre escolar, amb la incorporació d'aquestes llengües a l'àmbit escolar i l'adaptació de la comunicació del centre a les famílies quan escaigui.
8. Les estratègies organitzatives que han de facilitar la coordinació entre els professors de llengua i els professors de matèria, amb l'objectiu de reforçar la competència lingüística dels alumnes i de vetllar per un model de llengua de qualitat.
9. Els mecanismes per a la coordinació dels professors de llengües amb l'objectiu de fomentar un tractament integrat de les llengües que permeti desenvolupar

programacions didàctiques coherents, que reforcin els aspectes comuns entre les llengües, n'evitin les duplicitats i contribueixin al desenvolupament de la competència plurilingüe dels alumnes.

10. Les estratègies previstes per facilitar la participació en les activitats del centre a professors que no formen part de la plantilla de docents del centre, que imparteixen formació de llengües estrangeres no curriculars i que habitualment ho fan en horari extraescolar (amazic, xinès mandarí, romanès, portuguès, àrab, rus, etc.), amb l'objectiu de vetllar per una metodologia d'ensenyament de les llengües comuna, de caràcter comunicatiu i competencial; de reforçar la presència i el reconeixement de les llengües dels alumnes en el centre, i per contribuir al desenvolupament de la consciència intercultural i el respecte a la diversitat per part dels alumnes.

3 La segona llengua estrangera

Per garantir la continuïtat en l'estudi de la segona llengua estrangera cal vetllar per una bona coordinació entre centres de primària i de secundària. Els alumnes de secundària que cursin una segona llengua estrangera que no s'ofereixi en el centre educatiu i que ho facin en una escola oficial d'idiomes, en el marc del Programa de Llengües d'origen del Departament d'Ensenyament o en institucions oficials o governamentals, poden sol·licitar-ne el reconeixement. En el cas de les EOI o en el d'institucions oficials o governamentals, cal acreditar que l'alumne està matriculat en un d'aquests centres i el compromís de comunicar al centre l'abandonament dels estudis d'aquesta segona llengua estrangera si fos el cas. En el cas del Programa de Llengües d'origen, la petició de reconeixement es restringeix a les llengües que s'imparteixen en el marc d'acords intergovernamentals (àrab, portuguès i romanès). En aquest cas, és el centre on s'imparteixen aquestes classes que ha d'acreditar la participació de l'alumne en aquesta activitat. A l'expedient de l'alumne, ha de constar, en la mateixa columna de Segona Llengua Estrangera, la llengua corresponent, amb l'esment que està convalidada. L'alumne pot cursar, si ho desitja i dins de l'horari lectiu, una altra optativa que ofereixi el seu centre educatiu. El reconeixement està condicionat a la valoració favorable del seguiment de l'alumne. Atès que totes aquestes possibilitats es fonamenten en el fet de simultaniejar estudis ordinaris, la sol·licitud s'ha de renovar cada curs. Si l'alumne no pot acreditar l'aprofitament de l'activitat, no pot sol·licitar la convalidació en cursos successius.

A més, els alumnes que cursin una segona llengua estrangera que no s'ofereixi en el seu centre educatiu i que ho facin com a extraescolar en el marc del [Programa de Llengües d'Origen](#) del Departament d'Ensenyament en una Escola Oficial d'Idiomes, a l'Institut Obert de Catalunya o en institucions oficials o governamentals, poden sol·licitar-ne el reconeixement. A l'expedient de l'alumne hi ha de constar la llengua que cursa i la matèria optativa que es convalida. L'alumne pot cursar, si ho desitja i dins de l'horari lectiu, una altra optativa que ofereixi el seu centre educatiu.

4 La participació en projectes i programes plurilingües

Per desenvolupar el projecte lingüístic, els centres poden dissenyar projectes o participar en programes impulsats pel Departament d'Ensenyament o altres organismes que es proposen millorar la competència lingüística dels alumnes i afavorir i consolidar-ne el plurilingüisme.

En aquests casos, correspon als centres el següent:

1. Determinar els compromisos de continuïtat, formació i participació que es deriven de la implicació en el projecte o programa, que necessàriament ha d'estar emmarcat en el projecte educatiu del centre i integrat en el projecte lingüístic. La sol·licitud d'ajuts i subvencions per dur a terme projectes específics d'impuls a les llengües estrangeres requereixen l'aprovació del consell escolar.
2. Establir criteris per treballar conjuntament tots els professors de les àrees lingüístiques i promoure acords i criteris per a la coordinació, la docència i el treball conjunt amb els professors de matèries no lingüístiques, especialment en relació amb les metodologies integrades de llengües i de llengua i continguts.
3. Fer difusió en el centre i a l'entorn de les activitats i materials elaborats i promoure'n la visibilitat en els espais virtuals del centre, en el de les entitats de l'entorn proper i en xarxes internacionals de construcció col·lectiva del coneixement i de l'expertesa docent.
4. Promoure, conjuntament, entre les persones amb responsabilitats en la coordinació de llengua, interculturalitat i cohesió social del centre i la persona de referència de llengües estrangeres dels serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, l'òrgan competent del Consorci d'Educació, les activitats de recerca, mobilitat, associació escolar i creació de xarxes, i grups de reflexió sobre la pràctica docent per aprofundir en la reflexió pedagògica.

5 Els programes internacionals

Els centres han de garantir que l'alumne que marxa temporalment a l'estranger en virtut d'un projecte internacional en què participa (per exemple, [Erasmus+](#)) continua matriculat en el centre d'origen.

El centre ha de garantir, a través de la comissió o la junta d'avaluació, prenent en consideració els resultats d'avaluació en el centre o centres estrangers, l'avaluació de l'alumne en el curs corresponent. Igualment, quan el centre rebí alumnes estrangers per un període superior a un mes els ha d'inscriure en l'aplicació de matrícula del centre per garantir-ne la cobertura legal de l'escolarització.

El centre escolar del sistema educatiu de Catalunya que participa durant el curs en alguna acció internacional degudament reconeguda pel consell escolar ha de vetllar per

l'escolarització dels alumnes i planificar les accions necessàries per facilitar-ne l'avaluació, el seguiment i la tutorització a distància, segons ho estableix el programa en què participa. Abans del 15 de gener, ha de fer constar als serveis territorials corresponents o, a la ciutat de Barcelona, al Consorci d'Educació el tipus d'activitat, la seva vinculació amb el currículum, el lloc de l'estada, la durada i el nombre d'alumnes. Així mateix, ha d'informar dels professors implicats, tot indicant-ne el nom i els cognoms i el càrrec que ocupen. Si el centre acull alumnes estrangers en reciprocitat per la participació en un programa o projecte internacional, els ha de matricular temporalment en el centre educatiu, amb coneixement de l'inspector o inspectora del centre, i informar-ne els serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, el Consorci d'Educació, sempre que l'estada d'aquests alumnes comporti l'assistència regular a les classes ordinàries més enllà d'un mes.

6 Els suports lingüístics complementaris

Els centres que, dins o fora de l'horari escolar, disposen d'auxiliars de conversa d'altres països, voluntaris lingüístics, practicants de màsters universitaris internacionals o professors complementaris de llengües d'origen, han de vetllar per l'acollida adequada d'aquests professionals, perquè es coordinin amb la resta del claustre i per la coherència de les seves activitats en relació amb el projecte lingüístic del centre.

7 Homologació del batxillerat i del "baccalauréat" francès (Batxibac) i altres programes lingüístics

Els centres que tenen concedida l'homologació del batxillerat i del *baccalauréat* francès (Batxibac) tenen preferència en l'assignació d'auxiliars de conversa en aquesta llengua, sempre que ho demanin dins dels terminis establerts.

De la mateixa manera, els centres que participen en programes de promoció del plurilingüisme tenen preferència en l'assignació d'auxiliars de conversa, sempre que ho demanin dins dels terminis establerts i sempre que els recursos disponibles ho permetin.

9 L'atenció als alumnes de procedència estrangera

Es considera nouvingut l'alumne de nacionalitat estrangera que s'ha incorporat per primera vegada al sistema educatiu a Catalunya en els darrers vint-i-quatre mesos o, excepcionalment, quan procedeix d'àmbits lingüístics i culturals molt allunyats del català i s'hi ha incorporat en els darrers trenta-sis mesos.

Correspon a cada centre preveure les mesures específiques destinades a assegurar un bon acolliment dels alumnes nouvinguts, entre les quals hi ha, a partir del cicle mitjà, el recurs de l'aula d'acollida. Els centres educatius disposen d'informació al web de l'xtec,

a l'apartat [Alumnat nouvingut](#) i al document [Projecte de convivència. Acollida](#).

En el procés d'incorporació d'alumnes estrangers als centres educatius hi ha també alumnes d'origen estranger, no estrictament nouvinguts, que no tenen com a llengua familiar cap de les llengües oficials a Catalunya i que poden necessitar un suport lingüístic per seguir el currículum ordinari.

Algunes de les formes organitzatives que es poden posar en pràctica per dur a terme els suports lingüístics que s'inclouen dins d'aquest apartat són l'atenció individualitzada, els grups de conversa, els agrupaments flexibles i el suport dins de l'aula ordinària (especialment en els primers cursos de primària). Cal coordinar, si escau, l'aula d'acollida amb les actuacions de suport lingüístic. Podeu trobar més informació als documents de concreció i desenvolupament del currículum de l'educació infantil i primària i de l'educació secundària obligatòria.

Consideracions generals:

- És prioritària l'atenció als alumnes nouvinguts que s'han d'atendre a les aules d'acollida.
- El director o directora del centre ha de nomenar com a referent un coordinador o coordinadora de llengua, interculturalitat i cohesió social que, conjuntament amb l'equip directiu, participi en l'organització i optimització del recurs i que propiciï la coherència i la continuïtat dins del centre educatiu.
- El centre pot disposar del suport de l'assessor o assessora LIC per a les orientacions metodològiques i organitzatives.
- El pressupost del centre ha de garantir i preveure la dotació econòmica per a l'aula d'acollida.
- L'adaptació del currículum a les necessitats immediates d'aprenentatge dels alumnes nouvinguts i dels alumnes de procedència estrangera en general, quan escaigui, pot fer molt convenient l'elaboració i aplicació d'un pla individualitzat.
- L'avaluació dels processos d'aprenentatge d'aquests alumnes s'ha de dur a terme amb relació als objectius del seu pla individualitzat i a les adaptacions que s'hagin fet del currículum.

10 Normativa d'aplicació (el tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació: [títol II](#), del règim lingüístic del sistema educatiu de Catalunya, articles del 9 al 18 (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius: article 5.1 (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)

Innovació pedagògica

1 La innovació pedagògica

La innovació és un dels motors de progrés del sistema educatiu i un element important per millorar-ne la qualitat i la progressiva adequació als reptes que l'evolució social planteja.

Tota innovació pedagògica demana d'un procés planificat que incorpori tant l'avaluació del procés com dels resultats i que tingui com a objectiu la millora en la qualitat de l'ensenyament i aprenentatge, en el marc d'un sistema inclusiu i que garanteixi l'equitat.

El procés d'innovació pedagògica és sobretot compromís, esforç, col·laboració i reflexió. Si aquests elements es treballen de forma col·lectiva, tant en àmbit intern del centre com en relació amb l'entorn, es creen espais generadors de cultura i riquesa intel·lectual.

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, facilita el marc institucional estable i adequat per a la millora sistemàtica de la qualitat del sistema educatiu català. Els [articles 84 i 85](#) estableixen que cal afavorir que l'acció educativa es desenvolupi en un marc que estimuli la innovació, consolidi les bones pràctiques i estableixi el marc reglamentari per reconèixer els centres de referència educativa.

En aquesta mateixa línia, l'article 40 del [Decret 102/2010](#), d'autonomia dels centres educatius, estableix que la coordinació docent té entre d'altres finalitats la d'orientar cap a la investigació i la innovació en el marc del pla de formació de centre i en la formació permanent del personal docent.

L'[Ordre ENS/303/2015](#), de 21 de setembre, sobre el reconeixement de la innovació pedagògica, defineix la innovació pedagògica com un procés planificat de canvi i renovació que es fonamenta en la recerca, que respon a l'evolució social, que condueix a obtenir una millora en la qualitat del sistema educatiu i que pot ser transferible a la resta de centres educatius. En l'article 2 d'aquesta Ordre s'estableixen les modalitats d'innovació pedagògica:

- Pràctiques educatives de referència: consisteixen en iniciatives dels professors vinculades al projecte educatiu del centre, que evidencien la millora educativa, així com els materials i recursos educatius elaborats pels professors, un cop han estat implementats i sempre que aportin millores d'aprenentatge.
- Projectes d'innovació pedagògica: consisteixen en iniciatives d'un centre educatiu o d'un grup de centres que formen part de manera explícita del projecte educatiu del centre, que responen a objectius de millora educativa, prèviament fixats en un pla d'acció, i que aporten evidències del canvi que han significat per al centre o centres amb relació a les competències dels alumnes o a l'organització i la gestió.
- Programes d'innovació: consisteixen en plans d'acció que el Departament d'Ensenyament prioritza i impulsa i que tenen com a finalitat millorar els resultats del sistema educatiu, adequant-los als canvis i a l'evolució social.

El Departament d'Ensenyament ha definit tres grans àmbits on es poden emmarcar les modalitats d'innovació, els quals estan connectats entre si:

Àmbit 1

Preveu els processos de millora i renovació pel que fa al procés d'ensenyament i d'aprenentatge que es produeix fonamentalment a l'aula i al centre educatiu, en general.

En el moment social i temporal actual, la innovació a l'aula i al centre s'identifica amb nous recursos, eines i pràctiques pedagògiques que s'adrecen a desenvolupar les competències que els alumnes necessiten per al seu èxit personal, acadèmic i professional.

En termes generals, aquestes pràctiques s'emmarquen en models pedagògics que situen l'alumne com l'actor principal del seu aprenentatge i que atorguen, al professor o professora, el rol de motor i guia de l'aprenentatge. Responen a aquest model les metodologies d'aprenentatge integradores de caràcter vivencial i experimental que afavoreixen el desenvolupament de les capacitats i competències dels alumnes.

Àmbit 2

Preveu els processos de millora d'innovació pedagògica relacionats amb l'organització i la gestió educativa. Els elements essencials de tota organització són els objectius clars i compartits, el compromís de les persones que la integren i la coordinació i planificació de les activitats que s'han de dur a terme per assolir els objectius.

La coordinació i planificació d'un centre ha de vetllar perquè l'estructura organitzativa estigui al servei del projecte educatiu. Un centre que treballa per millorar els aprenentatges dels alumnes, tot cercant respostes als reptes educatius, necessita utilitzar eficaçment els recursos que té a l'abast, tant els interns com els de l'entorn, i cal que potenciï una cultura d'integració i d'estreta col·laboració entre l'equip de docents, per poder donar respostes eficaces, imaginatives i flexibles davant els reptes educatius i els esdeveniments.

Àmbit 3

Preveu els processos de millora d'innovació pedagògica que intervenen en la relació i cooperació amb l'entorn. La innovació educativa vinculada a l'entorn s'inscriu en el marc de la col·laboració entre la institució escolar, els museus, els ens locals, les empreses, les entitats socioeducatives de la societat civil i altres centres educatius. L'àmbit d'innovació propi d'aquest eix s'inscriu en l'establiment de sinergies amb les famílies dels alumnes i altres agents de l'educació formal, no formal i informal.

El repte principal de les innovacions d'aquest eix és identificar les necessitats, les situacions i els reptes d'aprenentatge del centre, i cercar recursos de l'entorn que ajudin a donar respostes a aquestes necessitats. Aquest treball coordinat permet connectar els recursos educatius de l'entorn amb les pràctiques d'aula i els objectius curriculars.

El Departament d'Ensenyament fomenta els àmbits prioritaris d'innovació pedagògica mitjançant els programes d'innovació i l'obertura de convocatòries públiques

periòdiques de reconeixement de les pràctiques educatives de referència i dels projectes d'innovació pedagògica.

A partir de la definició de variables i dimensions que cal tenir en compte en totes les modalitats d'innovació s'han establert uns criteris i requisits. S'entén per requisit, una condició exigida o necessària per a la participació i la certificació. S'entén per criteri, una norma per a la valoració en finalitzar el procés de millora i transformació.

Les convocatòries que es publiquin han d'incorporar els requisits de participació, els criteris de valoració per a la selecció, els requisits de certificació i els criteris de valoració per a la certificació.

Així mateix, l'article 4.4 de l'Ordre ENS/303/2015 preveu que els centres que obtinguin el reconeixement d'innovació pedagògica podran ser considerats centres de referència educativa, en relació amb la formació inicial dels nous professors, tal com indica l'article 85 de la Llei 12/2009.

El Departament d'Ensenyament disposa del servei educatiu del Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa ([CESIRE](#)), que té com a finalitat impulsar la innovació pedagògica en els centres educatius i donar suport a les diverses modalitats d'innovació que s'estableixen a l'Ordre ENS/303/2015.

Els programes del Departament d'Ensenyament per al curs 2017-2018 es faran públics a l'apartat d'[Innovació](#) al web de la XTEC.

2 Normativa d'aplicació (innovació pedagògica)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Decret 155/1994](#), de 28 de juny, pel qual es regulen els serveis educatius del Departament d'Ensenyament (DOGC núm. 1918, de 28.6.1994)
- [Ordre ENS/354/2014](#), de 5 de desembre, de creació del Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa (DOGC núm. 6769, de 12.12.2014)
- [Ordre ENS/303/2015](#), de 21 de setembre, sobre el reconeixement de la innovació pedagògica (DOGC núm. 6966, de 30.09.2015)

Objectius prioritaris del sistema educatiu i projecte educatiu de centre

1 Objectius prioritaris del sistema educatiu

Els objectius prioritaris del sistema educatiu català són l'èxit escolar i l'excel·lència educativa, mitjançant el desenvolupament màxim de les capacitats de tots i cadascun dels alumnes com a principi fonamentador de l'equitat i garantia, alhora, de la cohesió social.

Tenint en compte aquests objectius prioritaris, els centres, seguint el principi de l'escola inclusiva que garanteixi l'equitat, i d'acord amb les seves característiques, han de concretar en les actuacions els aspectes següents, recollits en el document [Ofensiva de país a favor de l'èxit escolar](#):

- El català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua normalment emprada com a llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu. En finalitzar l'ensenyament obligatori, s'ha de garantir el ple domini de les llengües oficials catalana i castellana.
- La inclusió educativa com a principi que regeix l'escolarització i l'atenció educativa de tots els alumnes i, en particular, dels que es poden trobar en l'aprenentatge i la participació amb més barreres o dificultats associades a les seves condicions personals, familiars o socials.
- La innovació metodològica i didàctica a les aules per adquirir les competències bàsiques que han de contribuir al desenvolupament personal de tots i cadascun dels alumnes. Prioritàriament, les competències bàsiques dels àmbits lingüístic, matemàtic, científicotecnològic, social, artístic, d'educació física i de la cultura i valors, i també les dels àmbits transversals digital i personal i social, per afavorir la continuïtat formativa. La lectura com a eix vertebrador dels aprenentatges en totes les àrees i matèries curriculars i la consolidació d'un temps de lectura independent, diària i reflexiva, que formi lectors capaços d'accedir al contingut de qualsevol text i que valorin l'hàbit lector.
- Accions de dinamització lingüística i comunicativa en els àmbits acadèmics i d'interculturalitat per afavorir el plurilingüisme efectiu dels alumnes i incrementar el domini de les llengües a Catalunya d'acord amb el Marc europeu comú de referència.
- La personalització de l'aprenentatge per atendre les necessitats i característiques individuals de tots i cadascun dels alumnes, mitjançant l'atenció metodològica, l'orientació educativa i l'acció tutorial adequades.
- L'emprenedoria en totes les etapes educatives com a eina per a l'autoconeixement de l'alumne, per afavorir-ne la creativitat i la innovació.
- La cultura de l'avaluació i la rendició de comptes per millorar, a través de la planificació i el disseny d'estratègies d'autoavaluació fonamentades en el sistema d'indicadors, les avaluacions censals de competències bàsiques, l'avaluació diagnòstica i els indicadors de progrés del centre per a la prioritització d'objectius en la programació general anual i en els processos d'aula.
- El creixement professional a través de la formació contínua orientada a les necessitats educatives dels alumnes, tot afavorint-ne l'autoformació en el centre a partir de la diagnosi de les necessitats del centre per transferir-les a l'aula.
- La implicació i el compromís de la família en l'escolarització i el seguiment de l'evolució acadèmica i personal de l'alumne a través de la carta de compromís educatiu i l'impuls d'altres estratègies, i també la participació en la vida del centre.

- La relació del centre i l'entorn per afavorir respostes integrals i comunitàries als reptes educatius, adequades al context, amb la col·laboració i el treball en xarxa entre els centres, els agents socioeducatius, les entitats del territori i el teixit productiu.
- La prevenció i la reducció de l'absentisme i l'abandó escolar amb estratègies i actuacions educatives i organitzatives que impliquin el centre, les famílies i els serveis socials.

El [Decret d'autonomia](#) dels centres educatius i el [Decret de la direcció](#) dels centres educatius públics són el marc normatiu reglamentari que ordenen la presa de les decisions que han d'adoptar els òrgans competents de cada centre per complir els objectius prioritaris enunciats.

2 El projecte educatiu de centre (PEC)

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació ([article 91](#)) estableix que tots els centres vinculats al Servei d'Educació de Catalunya han de disposar de projecte educatiu.

Els centres del sistema educatiu català han de recollir els principis rectors del sistema educatiu que s'estableixen a l'[article 2](#) de la Llei 12/2009. A més, els centres de titularitat pública han d'incloure els principis específics que s'estableixen a l'[article 93](#) de la Llei 12/2009.

El projecte educatiu, que és la màxima expressió de l'autonomia dels centres, recull la identitat del centre, n'explicita els objectius, n'orienta l'activitat i hi dóna sentit amb la finalitat que els alumnes assoleixin les competències bàsiques i el màxim aprofitament educatiu, d'acord amb el marc proporcionat pel [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, que situa la presa de decisions en l'àmbit del centre per enfortir la institució escolar i el lideratge educatiu.

El projecte educatiu de centre és el document estratègic marc de la institució escolar que en defineix el funcionament en l'àmbit curricular, l'organitzatiu, de gestió econòmica i de gestió de personal, adaptat a la realitat dels alumnes i a l'entorn. En aquest sentit, concreta, interpreta i aplica les previsions de la normativa vigent als trets característics del centre, d'acord amb les necessitats educatives dels alumnes i els objectius del centre.

El projecte de direcció, tal com estableix l'article 23 del [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent, ha d'ordenar el desplegament i l'aplicació del PEC durant el seu període de vigència.

Els decrets que regulen l'ordenació curricular i les ordres d'avaluació conseqüents estableixen aspectes relatius a les concrecions curriculars, l'atenció a la diversitat, l'orientació i l'avaluació que el PEC ha de contenir.

De manera sintètica, el projecte educatiu de centre ha d'incloure els elements

següents:

- Definició institucional: la identitat del centre, el caràcter propi, les seves característiques, els elements de context i les necessitats educatives dels alumnes.
- Objectius del centre: les prioritats i els plantejaments educatius en termes d'equitat i d'excel·lència, coeducació, convivència, inclusió i atenció a la diversitat.
- Criteris per a la concreció i el desenvolupament dels currículums, l'organització pedagògica, l'estructura organitzativa pròpia, els aspectes relacionats amb la singularitat dels ensenyaments del centre, l'aprenentatge de la convivència, la col·laboració entre els sectors de la comunitat educativa, la relació del centre amb l'entorn social i, en el cas dels centres públics, les seves implicacions en la definició de llocs de la plantilla docent amb perfils professionals singulars.
- Projecte lingüístic de centre: el tractament de les llengües al centre d'acord amb la normativa vigent, que es concreta a partir de la realitat sociolingüística de l'entorn.
- Els criteris per a la planificació del desplegament i la inserció de les tecnologies digitals en els àmbits educatiu, administratiu i comunicatiu, com a referent per a l'elaboració del pla TAC.
- Avaluació que es fonamenta en els indicadors de progrés que proporcionen informació rellevant i ajuda en la presa de decisions de context (permeten la interpretació i la correlació dels altres indicadors), de recursos (mesuren l'eficiència en l'ús i la gestió), de processos (mesuren l'eficàcia i l'eficiència en relació amb els resultats) i de resultats (mesuren el grau d'assoliment dels objectius del centre).

En els centres públics correspon al director o directora formular la proposta inicial del projecte educatiu i fer-ne les modificacions i adaptacions corresponents, impulsar-ne l'elaboració tot garantint la participació de la comunitat escolar i aprovar-ne la proposta definitiva.

El claustre de professors –òrgan de participació dels professors en el control i la gestió de l'ordenació de les activitats educatives i del conjunt dels aspectes educatius del centre– intervé en l'elaboració, la modificació i l'actualització del projecte educatiu i aprova els aspectes pedagògics dels documents de gestió del centre.

En els centres privats sostinguts amb fons públics el titular del centre és qui aprova el PEC, un cop s'ha escoltat el consell escolar, que té funcions d'assessorament i consulta.

Els centres disposen d'autonomia per definir el procés d'elaboració del PEC, tot respectant el principi de participació dels diferents sectors de la comunitat escolar. Els processos participatius afavoreixen el compromís i la implicació de les persones en l'aplicació dels projectes. El procediment d'aprovació, revisió i actualització del PEC ha d'estar recollit a les normes d'organització i funcionament del centre.

El PEC és un document accessible a tota la comunitat i es difon mitjançant el web del centre.

El PEC orienta i vincula les actuacions de tots els membres de la comunitat escolar,

que l'han de respectar. L'exercici professional del personal i les seves funcions es desenvolupen d'acord amb la normativa vigent i d'acord amb els principis, valors, objectius i continguts del PEC.

3 Normativa d'aplicació (objectius prioritaris del sistema educatiu i projecte educatiu de centre)

- [Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació: articles 1, 2, 6 bis, 22, 40, 58, 118, 120, 122 bis, 123, DA 4a, DF 1a i DF 4a (autonomia); 15, 84, 120, 121, 122 bis, 132 i DF 1a (projecte educatiu); 116, 119, 126, 127, 129, 131, 132, 138, 147, DA 27a, DT 6a i DF 1a (consell escolar); 119, 121, 126, 127, 128, 129, 131, 132, 135 i DA 17a (claustr de professors), i 104, 116, 122, 122 bis, 123, 126, 127, 128, 129, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, DA 12a, DT 2a, DT 6a i DF 1a (directors).
- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009): articles del 91 al 95 (projecte educatiu); 14.1 (projecte lingüístic); 22.2.d (alumnes); 25.1 i 25.3 (famílies); 28.3, 29.1.a i 29.2.a (exercici de la funció docent); 30.1 (convivència); 53.2 (currículum); 56.6 (educació infantil); 57.4 (llengües); 76.1 (adscripció de centres); 77.2 (criteris pedagògics); 78.2, 79.2, 79.3, 81.2, 82.1 i 83.1 (criteris d'organització pedagògica); 84.1 (innovació pedagògica); 86.3.h (serveis educatius); 88.2 (biblioteca escolar); 90.2 (finalitat d'autonomia); 97.4 (autonomia pedagògica); 98.2 (autonomia organitzativa); 102.1 i 2 (autonomia gestió personal en centres públics); 104.5 (exercici de la funció docent); 108.1 i 3 (professionals d'atenció educativa i personal d'administració i serveis); 110.1 (formació permanent); 114.2.b, 114.3 i 5 (llocs de treball plantilles), 115.1 i 2 (llocs de treball docent d'especial responsabilitat), 123.6 i 124.2 (provisió llocs de treball docent), 142.3, 142.5.a, b, c, d, f i i, 142.7.b (directors de centres públics); 144.1 i 2 (projecte de direcció); 146.2.0 (claustr de professors centres públics); 147.7 (equip directiu centres públics); 148.3.a (consell escolar centres públics); 150.2.a i f (directors de centres privats concertats); 154.2.a (directors de centres privats no concertats), i DA 11a.1.a i 2.a (professionals atenció educativa).
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010): articles 2.1 (projecte educatiu); 4 (definició); 5 (contingut); 6 (aprovació i difusió); 7.1 (carta de compromís educatiu); 8 (participació de la comunitat escolar); 9 (activitats complementàries, extraescolars i serveis escolars); 10.2 (programació general anual); 11 (vinculació amb l'entorn); 12.1 (acords de coresponsabilitat); 13 (serveis educatius); 16.1 (innovació pedagògica i curricular); 17.1 (estratègies didàctiques pròpies); 19.1.a i b (normes d'organització i funcionament); 20.1 (estructura organitzativa dels centres públics); 22.2 (organització pedagògica); 31.2 (projecte de direcció centres públics); 31.3 (directors de centres públics); 40.2 (coordinació docent dels centres públics); 41.1

(òrgans unipersonals de coordinació de centres públics); 46.1 (consell escolar de centres públics); 48.2 (claustre professors de centres públics); 49.3 (definició de plantilles centres públics); 50.2 (gestió personal centres públics); 55.1, 57, 58.1, 59.1 i 59.2 (avaluació del centre); DA 3a.1 (centres titularitat ens locals), i DT 2a.1 (adaptació estructura organitzativa centres públics) l'article 45.2 sobre el secretari del consell escolar de centre ha estat anul·lat per una sentència del TSJC (DOGC 6856 de 22.4.2015).

- [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent (DOGC núm. 5753, de 11.11.2010): article 2 (graú d'assoliment dels objectius del projecte educatiu); 6 (proposta de PEC i de modificació); 8 (adequació de les NOFC al PEC), i 23, 24 i 25 (el projecte de direcció i el projecte educatiu de centre).
- [Decret 29/2015](#), de 3 de març, de modificació del Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent: articles 1 (procés de selecció de directors), 2 (habilitacions i acreditacions directors) i 3 (procés selecció 2019).

Decrets reguladors de l'ordenació curricular i les ordres d'avaluació consegüents:

- [Reial decret 1363/2007](#), de 24 d'octubre, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments esportius de règim especial (BOE núm. 268, de 8.11.2007): article 18 (contingut). ok
- [Decret 282/2006](#), de 4 de juliol, dels requisits dels centres del primer cicle de l'educació infantil (DOGC núm. 4670, de 6.7.2006): article 12.2 (proposta organitzativa).
- [Decret 181/2008](#), de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil (DOGC núm. 5216, de 16.9.2008; correcció d'errada en el DOGC núm. 5317, pàg. 11008, de 12.2.2009): articles 4.5 (llengua), 8.3 (esbarjo), 10.1 (principis pedagògics i organitzatius), 10.2 (contingut), 10.4 (programacions didàctiques), 12.1 (equip docent de cicle), 13.1 (concrecions individuals), i 14.2 (alumnes nouvinguts).
- [Decret 142/2008](#), de 15 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del batxillerat (DOGC núm. 5183, de 29.7.2008): articles 6.2 (concreció curricular), 10.5 (límits elecció matèries) i 17 (atenció diversitat).
- [Decret 4/2009](#), de 13 de gener, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum dels ensenyaments d'idiomes de règim especial (DOGC núm. 5297, de 15.1.2009): article 5 (desplegament curricular).
- [Decret 161/2009](#), de 27 d'octubre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria per a les persones adultes (DOGC núm. 5496, de 2.11.2009): articles 1.4 (desenvolupament curricular), 5.4 (projecte lingüístic), 5.5 (alumnes nouvinguts), 9.3 (acció tutorial) i 13.4 (criteris avaluació).
- [Decret 101/2010](#), de 3 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments del primer cicle de

l'educació infantil (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010): articles 7.4 (organització i horari), 9 (projecte educatiu) i 11.1 (equip educatiu).

- [Decret 284/2011](#), d'1 de març, d'ordenació general de la formació professional inicial (DOGC núm. 5830, de 3.3.2011): article 13 (desplegament curricular).
- [Decret 39/2014](#), de 25 de març, pel qual es regulen els procediments per definir el perfil i la provisió dels llocs de treball docents (DOGC núm.6591, de 27.3.2014): articles 2 (competència dels directors dels centres educatius), 3 (classificació i àmbit territorial dels llocs de treball docents), 4 (condicions de flexibilitat dels llocs de treball docents), 5 (contingut funcional dels llocs de treball docents), 7 (contingut mínim de les plantilles de professors), 9 (criteris per definir les plantilles i els llocs de treball), 15 (concurs específic), 17 (convocatòria pública de provisió especial de llocs docents), 18 (requisits i sol·licituds), 26 (proposta de destinació provisional dels funcionaris de carrera i funcionaris en pràctiques), 27 (proposta de nomenaments d'interins en vacant de plantilla) i 28 (nomenaments de substituïts docents).
- [Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària (DOGC 6900 de 26 de juny de 2015): article 4 (règim lingüístic), 4.2 i 16.5 (alumnat nouvingut), 5 (organització curricular), 7.2 (àrea religió o educació en valors), 9.6 (esbarjo), 10.4 (coordinació projectes educatius) 11.5 (alumnes incorporació tardana), 13 (equips docents).
- [Decret 187/2015](#), de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (DOGC 6945 de 28.8.2015): article 5 (projecte educatiu plurilingüe), 7 (estructura del currículum), 16 (servei comunitari), 18 i 22.1 (atenció a la diversitat dels alumnes), 23 (equips docents), disposició addicional 4a (ensenyament de la religió).
- [Resolució de 27 de novembre](#) de 2015 per la qual s'estableixen les instruccions per al procés d'avaluació de l'educació secundària obligatòria del curs 2015-2016.
- [Ordre EDU/484/2009](#), de 2 de novembre, del procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació del segon cicle de l'educació infantil (DOGC núm. 5505, de 13.11.2009): articles 2.1 i 2.5 (criteris d'avaluació), 4.1 i 4.2 (equip docent de cicle), 5.5 (altes capacitats) i 6.3 (documents d'avaluació).
- [Ordre EDU/295/2008](#), de 13 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 5155, de 18.6.2008): articles 2.5 i 2.8 (criteris d'avaluació). Aquesta Ordre està modificada per l'[Ordre ENS/56/2012](#), de 8 de març, de modificació de l'Ordre EDU/295/2008, de 13 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 6088, de 15.3.2012).
- [Ordre EDU/554/2008](#), de 19 de desembre, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació i diversos aspectes organitzatius del batxillerat i la seva adaptació a les particularitats del

batxillerat a distància i del batxillerat nocturn (DOGC núm. 5287, de 30.12.2008): articles 2.7, 2.10 i 6.3. Aquesta Ordre està modificada per l'[Ordre ENS/62/2012](#), de 15 de març, de modificació de l'Ordre EDU/554/2008, de 19 de desembre, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació i diversos aspectes organitzatius del batxillerat i la seva adaptació a les particularitats del batxillerat a distància i del batxillerat nocturn (DOGC núm. 6094, de 23.3.2012).

Participació de la comunitat educativa

1 La comunitat escolar

La [Llei d'educació](#) estableix que la comunitat escolar està integrada pels alumnes, mares, pares o tutors, personal docent, altres professionals d'atenció educativa que intervenen en el procés d'ensenyament en el centre, personal d'administració i serveis del centre, i la representació municipal i, en els centres privats, els representants de la titularitat.

El consell escolar és l'òrgan de participació de la comunitat escolar en el govern del centre. D'acord amb el [Pla estratègic de polítiques de dones del Govern de la Generalitat de Catalunya 2012-2015](#), s'ha de vetllar per la paritat de gènere en el consell escolar i impulsar accions que la fomentin.

El claustre de professors és l'òrgan de participació del professorat en el control i la gestió de l'ordenació de les activitats educatives i del conjunt dels aspectes educatius del centre.

En els centres del Servei d'Educació de Catalunya, els membres de la comunitat escolar estan representats en el consell escolar, la composició i el funcionament del qual s'estableixen en les normes d'organització i funcionament del centre, d'acord amb el projecte educatiu i la normativa vigent ([articles 27 i 28](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, i, específicament per als centres públics, els [articles 45 i 46](#)). En aquest sentit, cal tenir en compte que el Tribunal Superior de Justícia va dictaminar a favor de la nul·litat de l'[article 45.2](#) del Decret 102/2010 (DOGC núm. 6856, de 22.04.2015), per la qual cosa el secretari o la secretària del centre és membre del consell escolar del centre amb veu i sense vot.

D'acord amb els principis recollits a la Llei d'educació, el funcionament del consell escolar ha de garantir la seva participació efectiva en la presa de decisions del centre.

Les funcions del consell escolar estan regulades per la [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació i per la [Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació.

El director o directora del centre ha d'impulsar estratègies per dinamitzar la participació dels diferents sectors de la comunitat escolar, adaptades a les seves característiques i particularitats. Les actuacions previstes han de formar part de la programació general anual del centre, d'acord amb els mecanismes que s'hagin establert en el projecte educatiu.

El grau i la qualitat d'aquesta participació són un element clau per assolir un centre educatiu de qualitat.

2 Escola i Família. Corresponsabilitat i èxit educatiu

L'educació és un factor clau per al futur d'una societat i ateny tots els agents implicats en l'acte educatiu, però especialment la família i l'escola, com a principals agents educatius.

Si bé els centres educatius són els responsables de l'educació formal dels alumnes, la criança i la formació dels fills corresponen a la família, tal com indica la Llei [Llei 14/2010](#), del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

En el mateix sentit, les administracions públiques tenen la responsabilitat de facilitar orientacions i eines adequades a les famílies per afavorir la seva tasca educadora i l'acompliment de les funcions, com insta la [Llei 18/2003](#), de 4 de juliol, de suport a les famílies.

Per aquest motiu, des dels centres educatius cal reforçar la família com a principal referent educatiu i responsable del creixement i de l'educació dels fills. És necessari, a més, dur a terme un treball conjunt de l'escola i la família que permeti una acció coherent i coordinada. El centre educatiu i la família comparteixen un mateix objectiu: l'èxit educatiu dels alumnes.

En el web [Família i Escola: Junts x l'Educació](#), el Departament d'Ensenyament ofereix a les famílies informació sobre el procés escolar dels fills i orientacions i recursos per facilitar-ne la tasca educadora. Així mateix, el web també ofereix mòduls formatius per a famílies o associacions de mares i pares.

2.1 Aplicació informàtica Escola i Família. Junts x l'Educació

El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres l'eina de suport informàtic Escola i Família: Junts x l'Educació (accés per als centres públics al [Portal de centres](#) i, per als centres privats, al [Portal de centres d'altres titularitats](#)), que compta amb instruments de diagnosi, orientacions i recursos per promoure la implicació de la família en el procés educatiu dels fills i la participació en el funcionament del centre.

L'aplicació es desenvolupa a partir de sis línies d'intervenció: acollida per a les famílies, carta de compromís educatiu, informació i comunicació, participació, formació per a famílies i acció tutorial compartida. Aquestes línies es plantegen des de tres àmbits: centre, aula i entorn. La continuïtat i la coherència entre les diferents accions que es desenvolupin en els tres àmbits han de permetre donar sentit i èxit a cada línia d'intervenció.

2.2 Carta de compromís educatiu. Implicació i participació de les famílies en el procés escolar i educatiu dels fills i en el funcionament del centre

La carta de compromís educatiu és una eina que, en aplicació del projecte educatiu, facilita la cooperació entre les famílies i el centre educatiu, que ha d'expressar els compromisos d'ambdues parts per garantir la cooperació entre les accions educatives, d'acord amb l'[article 20](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, i l'[article 7](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius.

L'elaboració de la carta de compromís educatiu amb les famílies és obligatòria per als centres que imparteixen ensenyaments d'educació infantil i educació bàsica, i aconsellable per a la resta de centres que imparteixen altres ensenyaments en els quals és important la implicació de la família.

Els continguts comuns de la carta són elaborats pel centre amb la participació de la comunitat escolar i posen de relleu aquests aspectes de la cultura i el funcionament del centre, en els quals és imprescindible la vinculació i el treball conjunt d'ambdues parts. La carta de compromís educatiu s'aprova dins del projecte educatiu del centre i la seva avaluació s'emmarca en l'avaluació interna del centre.

El centre i la família han de formalitzar la carta de compromís amb els seus continguts comuns en el moment de la matrícula. Aquesta l'ha de signar el pare, mare o tutor o tutora legal de l'alumne i el director o directora del centre públic o titular del centre privat concertat. Per a més informació vegeu les "[Orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu](#)".

D'altra banda, i d'acord amb l'[article 7.4](#) del Decret 102/2010, la carta de compromís educatiu ha de fer referència al seguiment de l'evolució de l'alumne. En aquest sentit, és convenient afegir, als continguts comuns de la carta, altres continguts específics addicionals per al seguiment de cada alumne. Durant el primer trimestre, el pare, la mare o el tutor o tutora legal de l'alumne i el tutor o tutora del centre han de signar aquesta addenda, que ha de tenir, com a mínim, una revisió anual. A més, la pot signar l'alumne a partir del primer curs de l'educació secundària obligatòria. En el cas de l'educació primària, també cal preveure l'oportunitat que la signin els alumnes del cicle superior i que la coneguin la resta dels alumnes.

El centre i la família han de tenir constància documental de la carta de compromís, de les revisions successives i de les addendes de continguts específics.

2.3 Participació dels pares i mares i de l'AMPA

D'acord amb l'[article 26](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, les mares i els pares dels alumnes matriculats en un centre poden constituir associacions, que es regeixen per les lleis reguladores del dret a l'educació, per les normes reguladores del dret d'associació, per les disposicions establertes per aquesta Llei i les normes de desplegament i pels estatuts de l'associació. Així mateix, les associacions de mares i pares d'alumnes (AMPA) tenen per finalitat essencial facilitar la participació de les mares i els pares en les activitats del centre.

L'article 3 del [Decret 202/1987](#), de 19 de maig, pel qual es regulen les associacions de pares d'alumnes, estableix, entre els objectius de les AMPA, col·laborar en les activitats educatives del centre, cooperar amb els directors dels centres per programar activitats complementàries, extraescolars o de serveis, promoure les activitats de formació de pares i mares, tant des del vessant cultural com de l'específic de responsabilització en l'educació familiar, i promoure la participació dels pares i mares en la gestió del centre.

Per la seva part, l'[article 8](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, recull que els projectes educatius han de preveure mecanismes de participació de les famílies en la vida del centre perquè aquestes puguin contribuir a assolir els objectius educatius. Per facilitar aquesta participació, els centres han de tenir especialment en compte les associacions de mares i pares d'alumnes (AMPA).

El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres l'eina de suport informàtic Escola i Família: Junts x l'Educació (accés per als centres públics al [Portal de centre](#), i al [Portal de centres d'altres titularitats](#) per als centres privats) amb instruments de diagnosi, orientacions i recursos per facilitar, als centres, la dinamització de les AMPA i la implicació, participació i formació de les famílies.

D'altra banda, des del web [Família i Escola: Junts x l'Educació](#), el Departament d'Ensenyament ofereix a les AMPA dels centres orientacions i recursos per promoure la participació i el compromís de la resta de pares i mares i també mòduls formatius entre iguals que n'afavoreixin la implicació en l'educació dels fills.

3 La comunitat educativa

L'[article 19.1](#) de la Llei 12/2009, d'educació, estableix que la comunitat educativa és integrada per totes les persones i les institucions que intervenen en el procés educatiu: en formen part els alumnes, les famílies, els professors, els professionals d'atenció educativa i el personal d'administració i serveis, l'Administració educativa, els ens locals i els agents territorials i socials i les associacions que els representen, i també els col·legis professionals de l'àmbit educatiu, l'associacionisme educatiu, les entitats

esportives escolars, i els professionals, les empreses i les entitats de lleure i de serveis educatius.

L'[article 91.2](#) de la mateixa Llei 12/2009 explicita que el projecte educatiu del centre contribueix a impulsar la col·laboració entre els diversos sectors de la comunitat educativa.

4 Projectes educatius territorials

L'[article 4](#) del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius, defineix que el projecte educatiu del centre ha de contribuir a impulsar la col·laboració entre els diversos sectors de la comunitat educativa i la relació entre el centre i l'entorn social, tenint en compte, si n'hi ha, els projectes educatius territorials.

El centre educatiu ha d'estendre l'acció educadora més enllà del centre i ha de col·laborar en el treball en xarxa amb els diferents agents educatius de l'entorn, per facilitar la continuïtat i la coherència entre l'educació formal i no formal dels infants i joves.

En aquest sentit els centres han de procurar:

- coordinar-se i col·laborar amb els altres centres educatius de l'entorn i amb els serveis educatius que hi intervenen;
- potenciar el treball i l'aprenentatge en xarxa amb el teixit associatiu i corporatiu de la localitat per aconseguir la continuïtat i coherència educativa i fomentar la integració social dels alumnes i les famílies;
- promoure la implicació de les famílies en els processos escolars i educatius dels fills i la participació en la vida del centre i de l'entorn social;
- promoure la participació dels alumnes en el teixit associatiu de l'entorn;
- facilitar l'obertura del centre i els espais i recursos necessaris per desenvolupar activitats lligades amb el treball de l'entorn, i propiciar-hi la participació de tots els alumnes, amb una cura especial per als alumnes amb més necessitats;
- promoure projectes d'àmbit comunitari.

5 Plans educatius d'entorn

Els plans educatius d'entorn són una proposta educativa que té per finalitat donar una resposta integrada i comunitària a les necessitats educatives dels membres més joves de la societat, coordinant i dinamitzant l'acció educativa en els diferents àmbits de la vida dels infants i joves. S'adrecen a tots els alumnes i a tota la comunitat educativa, però amb una especial sensibilitat als sectors socials més desfavorits.

Els plans educatius d'entorn tenen com a objectiu aconseguir l'èxit educatiu de tots els

alumnes i contribuir a la cohesió social mitjançant l'equitat, l'educació intercultural, el foment de la convivència i l'ús de la llengua catalana.

L'element estratègic clau és aconseguir continuïtat i coherència entre les accions dels diferents agents educatius que operen en un territori, tant si pertanyen a l'educació formal com a la no formal o la informal.

Els centres educatius que pertanyen a un pla educatiu d'entorn han de:

- sensibilitzar i formar els membres de la comunitat escolar en els principis i objectius del pla educatiu d'entorn;
- incloure en el projecte educatiu del centre els objectius compartits amb el pla educatiu d'entorn;
- incloure en la programació general anual del centre les actuacions previstes en el pla educatiu d'entorn;
- facilitar la participació dels membres de la comunitat escolar en els grups de treball del pla educatiu d'entorn;
- col·laborar en l'elaboració de projectes d'àmbit comunitari que s'hi desenvolupin;
- fer conèixer a la comunitat educativa les actuacions del centre respecte als objectius del pla educatiu d'entorn;
- estimular la participació dels alumnes i de les famílies en les actuacions i activitats del pla educatiu d'entorn, no només com a beneficiaris sinó també com a membres corresponsables;
- coordinar-se i col·laborar amb les entitats d'educació en el lleure i de lleure més properes i facilitar, si escau, els recursos i instal·lacions del centre per al desenvolupament de les activitats.

Al web de la XTEC es poden consultar el "[Document marc del pla educatiu d'entorn](#)", les "[Orientacions i pràctiques de referència per a la realització d'actuacions sostenibles dels Plans educatius d'entorn](#)" i d'altres [recursos](#).

Així mateix, el Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres i els territoris una eina per facilitar l'elaboració, en el marc dels plans educatius d'entorn, de [projectes d'àmbit comunitari \(PdAC\)](#) per donar una resposta comunitària als reptes educatius sobre temes diferents: convivència, famílies, impuls a la lectura, esports i suport a la tasca escolar.

D'altra banda, en compliment de la [Resolució PRE/2073/2014](#), de 8 de setembre, per la qual s'aprova el Pla estratègic d'esport escolar de Catalunya, 2013-2020, els coordinadors del Pla català d'esport a l'escola dels centres que formen part d'un pla educatiu d'entorn, han de participar en un grup de treball amb agents esportius del territori per donar una resposta comunitària a les necessitats del territori, a partir d'una diagnosi de necessitats, la concreció d'uns objectius comuns i un marc d'actuacions.

6 Personal funcionari docent i/o inspector jubilat col·laborador amb els centres

públics i serveis educatius

L'[article 105.4](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, estableix que l'Administració educativa ha d'afavorir l'aprofitament de l'experiència professional dels professors jubilats i dels inspectors d'educació jubilats que ho desitgin, per mitjà de la seva incorporació als centres i als serveis educatius, sense ocupar-hi llocs de plantilla, i la [disposició addicional setzena](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, estableix que s'han de preveure les garanties necessàries per assegurar la cobertura de la responsabilitat civil derivada de qualsevol acció o omissió que resulti de la presència i actuació dels professionals jubilats en els centres i serveis educatius.

A la [Resolució ENS/1479/2014](#), de 18 de juny, es detallen els criteris per a la col·laboració del professorat jubilat i dels inspectors d'educació jubilats amb els centres públics i serveis educatius.

Es disposa d'un protocol per gestionar la col·laboració del personal funcionari públic docent i/o inspectors jubilats en projectes dels centres públics, serveis educatius o plans educatius d'entorn. Aquest protocol, que es pot consultar al [Portal de centre](#), distingeix diferents processos: quan els docents i/o inspectors jubilats es dirigeixen directament al centre o serveis educatius, quan es dirigeixen als serveis territorials i quan es dirigeixen als serveis centrals.

Per establir la col·laboració s'ha de seguir el procediment següent:

- Cal incloure la col·laboració en la programació general anual de centre, amb l'avaluació prèvia del consell escolar.
- Els docents o inspectors jubilats que col·laboren han de signar una carta de compromís que custodia el mateix centre.
- Els docents o inspectors jubilats que col·laboren han de formalitzar el model de declaració responsable de no haver estat condemnat per sentència ferma per delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual ni per delictes de tràfic d'éssers humans.
- El director o directora del centre ha de formalitzar el model de col·laboració amb el centre educatiu.
- El director o directora del centre ha d'enviar als serveis territorials d'Ensenyament corresponents o, si escau, al Consorci d'Educació de Barcelona, una còpia del model de col·laboració i de la declaració responsable de no haver estat condemnat per sentència ferma per delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual ni per

delictes de tràfic d'éssers humans.

La col·laboració dels docents i/o inspectors jubilats ha de ser voluntària, sense compensació econòmica, i no ha de suplir mai un lloc de treball remunerat.

Si la col·laboració és de suport als alumnes i es fa dins l'horari lectiu, s'ha de dur a terme sempre conjuntament amb el docent responsable.

Els centres i serveis educatius que gaudeixin de la col·laboració dels docents i/o inspectors jubilats han de garantir el desenvolupament correcte del servei entre tots els agents que hi intervenen i respectar els límits de les atribucions respectives.

El Departament d'Ensenyament té contractada una assegurança de responsabilitat patrimonial i civil i d'accidents al personal funcionari docent jubilat i/o inspectors jubilats que col·laboren en tasques de suport educatiu en centres públics i serveis educatius.

7 Normativa d'aplicació (participació de la comunitat educativa)

- [Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació (BOE núm. 106, de 4.5.2006)
- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009), articles [19](#), [20](#), [26](#), [91](#), [105](#), [148](#), [152](#)
- [Decret 202/1987](#), de 19 de maig, pel qual es regulen les associacions de pares d'alumnes (DOGC núm. 854, de 19.6.1987)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010), articles [2](#), [4](#), [7](#), [8](#), [27](#), [28](#), [45](#), [46](#) i [DA setzena](#).
- [Resolució ENS/1479/2014](#), de 18 de juny, dels criteris per a la col·laboració del professorat jubilat i dels inspectors d'educació jubilats amb els centres públics i serveis educatius (DOGC núm. 6653, de 30.6.2014)
- [Resolució, PRE/2073/2014](#), de 8 de setembre, per la qual s'aprova el Pla estratègic d'esport escolar de Catalunya, 2013-2020 (DOGC núm. 6707, de 16.09.2014)

Tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement

1 Introducció

L'assoliment de la competència digital per part dels alumnes és la raó per la qual els centres educatius han de definir i actualitzar, de manera periòdica, l'estratègia sobre l'ús de les tecnologies digitals en el procés d'ensenyament i aprenentatge.

Els nous decrets de currículum ([Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, i [Decret 187/2015](#), de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria) han incorporat el

desplegament de la competència digital d'acord amb el plantejament recollit als documents [Competències bàsiques de l'àmbit digital. Educació primària](#) i [Competències bàsiques de l'àmbit digital. Educació secundària obligatòria](#) i, per tant, és necessària una revisió i actualització de les pràctiques educatives que es duen a terme en el centre per assegurar que s'atenen, en les programacions didàctiques, les quatre dimensions que conformen la competència digital:

1. Instruments i aplicacions
2. Tractament de la informació i organització dels entorns de treball i aprenentatge
3. Comunicació interpersonal i col·laboració
4. Ciutadania, hàbits, civisme i identitat digital

Per fer-ho possible cal un govern de les tecnologies que incorpori aspectes pedagògics, de formació i organitzatius del mateix centre.

Com a instrument per formalitzar aquesta govern, en el marc del [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, i del projecte educatiu del centre, cal una planificació a curt, mitjà i llarg termini perquè el procés de desplegament de la competència digital es desenvolupi de manera harmònica.

2 El Pla TAC

Els criteris que fan referència a l'organització i als usos pedagògics de les tecnologies digitals en el centre s'han de recollir en el projecte educatiu. La concreció de les aplicacions i els usos de les tecnologies s'han d'incorporar als diversos documents de gestió del centre: normes d'organització i funcionament, programació general anual, memòria, etc. És convenient que el projecte de direcció formuli propostes concretes en relació amb l'actualització dels usos de les tecnologies digitals i promogui estratègies orientades a millorar l'assoliment de la competència digital dels alumnes.

El pla TAC de centre és l'instrument que facilita la planificació en els aspectes organitzatiu, pedagògic i tecnològic, i assigna les responsabilitats associades dins del claustre de professors. Correspon al director o directora del centre impulsar el desenvolupament del Pla TAC i vetllar per la seva aplicació i avaluació. El Departament d'Ensenyament ha d'aportar orientacions i instruments per a la seva correcta implementació.

2.1 Objectius

Els objectius del pla TAC de centre són, entre d'altres:

- Planificar el desplegament i la inserció de les TIC en els àmbits educatiu, administratiu i comunicatiu.
- Promoure l'assoliment de la competència digital de tots els alumnes.
- Promoure l'assoliment de la competència digital docent de tots els professors.

- Impulsar els usos curriculars de les TAC i fer-ne el seguiment i l'avaluació.
- Assignar responsabilitats compartides en la gestió de la tecnologia en el centre.
- Vetllar pel compliment de la normativa en els usos de la tecnologia, especialment en allò que s'estableix a la [Llei orgànica 15/1999](#), de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD), i a la [Llei de propietat intel·lectual](#) (LPI).
- Establir criteris per definir les prioritats de dotació dels recursos tecnològics i d'assessorament i de formació dels docents.
- Establir mesures per garantir la inclusió digital de tots els alumnes i evitar-ne així la fractura digital.
- Establir la presència del centre a Internet (Portal del centre, plataforma virtual).
- Establir mesures de protecció dels alumnes de continguts inadequats en l'accés a Internet, tant dels equipaments del centre com dels personals dels alumnes.

2.1 L'aplicació telemàtica Pla TAC

Per facilitar la redacció i el desplegament del Pla TAC, el Departament d'Ensenyament posa a disposició dels centres educatius l'aplicació telemàtica Pla TAC, dins l'entorn Projecte de centre (PDC), amb accés des del [Portal de centres del Departament](#) i el [Portal de centres d'altres titularitats](#) (Projectes educatius > Pla TAC). Tots els directores de centres públics hi tenen accés amb l'usuari GICAR (ATRI) i, els dels centres d'altres titularitats, des del sistema GUAC. Els directores poden donar d'alta a l'aplicació els professors del seu centre que estimin convenient.

L'aplicació permet efectuar una diagnosi del centre al voltant dels cinc temes següents, per a cadascun dels quals s'han considerat tres àmbits de referència (aula, centre i entorn):

1. Estratègia, lideratge i gestió
2. Usos curriculars
3. Competència digital docent
4. Seguiment, avaluació i millora
5. Infraestructures i serveis digitals

A partir de la diagnosi, l'aplicació assenyala els punts forts i febles i fa d'assistent en el desenvolupament de la planificació dels objectius, les actuacions i els indicadors d'assoliment dels objectius, tot permetent desar les diferents versions del pla TAC al llarg del temps, amb la generació d'informes en format PDF.

És recomanable revisar anualment el Pla TAC i establir objectius específics amb indicadors d'assoliment i actuacions realistes per avançar de manera coherent i sostenible en la implementació de les TAC al centre.

Com a element que pot contribuir a la visió compartida del paper de les TAC en el centre i propiciar l'adopció d'usos curriculars consensuats, el Departament fa l'oferta d'un itinerari formatiu guiat a través de la modalitat de formació interna de centre (FIC),

que pot ajudar a desenvolupar i consolidar el pla TAC. Aquests materials formatius, per a l'[educació primària](#) i l'[educació secundària](#), són accessibles de forma oberta a l'entorn Ateneu.

La documentació relacionada amb l'elaboració del pla TAC (Recomanacions per a l'elaboració del pla, Manual d'ús de l'aplicació, recursos TAC, plantilles, exemples d'informe, etc.) es pot consultar a l'apartat [Pla TAC](#) del web de la XTEC.

3 Aspectes organitzatius de les TAC en el centre

La importància de l'ús de les TAC i dels recursos digitals per afavorir la millora de la qualitat dels processos d'ensenyament i aprenentatge, de la competència digital i dels resultats escolars en general, tenint en compte la inclusió digital de tots el alumnes, requereix l'adaptació de l'estructura i del funcionament del centre.

3.1 Comissió TAC del centre

El centre ha de valorar la conveniència de constituir una comissió TAC, integrada per algun membre de l'equip directiu, pel coordinador o coordinadora TAC del centre i per professors de diferents cursos, cicles, departaments o seminaris, amb els objectius següents:

- Promoure, concretar i desplegar el pla TAC i fer-ne el seguiment en el marc del projecte educatiu de centre.
- Revisar periòdicament les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC) per tal d'adequar-les als usos i a la normativa sobre privacitat i protecció de dades que el centre faci de les tecnologies digitals i dels dispositius personals dels alumnes.
- Coordinar la integració de les TAC en les programacions curriculars.
- Vetllar pel desplegament curricular de la competència digital de l'alumne.
- Promoure l'ús de les TAC en la pràctica educativa a l'aula.
- Vetllar per l'optimització de l'ús dels recursos tecnològics del centre.
- Vetllar perquè es garanteixi la inclusió digital de tots els alumnes en els centres.
- Vetllar perquè els dispositius digitals personals siguin considerats com a material escolar.
- Vetllar per l'aplicació de mesures de protecció de continguts inadequats en l'accés a Internet, tant dels equipaments del centre com dels [personals dels alumnes](#).
- Dinamitzar la presència a Internet del centre (portal, EVA, blog, etc.).
- Establir el sistema de comunicació digital del centre amb les famílies i vetllar perquè es compleixi.
- Vetllar per l'aplicació de les polítiques de privacitat i seguretat de les dades i les infraestructures digitals del centre educatiu.

- Vetllar perquè les famílies rebin la informació sobre les normes del centre pel que fa als dispositius digitals (usos, [control parental](#), etc.).

3.2 La coordinació TAC del centre

Atesa la complexitat que implica la gestió coordinada de les TAC en un centre educatiu, les NOFC poden establir la figura d'un coordinador o coordinadora TAC com a responsable d'aquesta gestió; les seves funcions principals són les següents:

- Assessorar els professors del centre en l'ús didàctic de les TAC, així com orientar-los sobre la formació en TAC, amb la col·laboració dels serveis educatius de la zona.
- Assessorar el director o directora, els professors i el personal d'administració i serveis del centre en l'ús de les aplicacions de gestió acadèmica, econòmica i administrativa del Departament d'Ensenyament.
- Vetllar pel manteniment de les instal·lacions i dels equipaments digitals del centre.
- Vetllar pel compliment de la reglamentació normativa i els estàndards tecnològics.
- Utilitzar preferentment programari i recursos digitals en català, d'acord amb el que estableix l'[article 20](#) de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.
- Tenir cura dels criteris d'accessibilitat per seleccionar els recursos digitals als espais web del centre.
- Incorporar la identificació gràfica adaptada al Programa d'identificació visual de la Generalitat de Catalunya als espais web del centre.
- Fer el seguiment dels serveis TIC, mitjançant les aplicacions disponibles a aquest efecte, en el marc de l'actual model TIC de la Generalitat de Catalunya.
- Vetllar perquè tot el programari instal·lat en cadascun dels ordinadors del centre tingui la llicència legal d'ús corresponent.
- Utilitzar formats basats en estàndards oberts per a l'intercanvi de documents electrònics.
- Tenir cura que els materials digitals difosos pel centre i que siguin accessibles en línia respectin els drets d'autoria i les llicències d'ús dels diferents elements que els integren (imatges, esquemes, textos, àudio, vídeo, etc.).
- La publicació de continguts que el mateix centre genera i que comparteix i difon a la xarxa s'ha de fer amb l'adopció de llicències Creative Commons.
- Tenir cura de l'aplicació de les [mesures de protecció de continguts inadequats en l'accés a Internet](#), acordades pel centre
- Altres funcions que el director o directora del centre li encomani d'acord amb les directrius del Departament d'Ensenyament.

4 Ús de dispositius mòbils en el centre

La universalització dels dispositius mòbils i el seu elevat potencial educatiu fan que els centres puguin incloure l'ús d'aquests dispositius (tauletes gràfiques o telèfons intel·ligents) en processos d'ensenyament i aprenentatge, i també com a element de comunicació amb la comunitat escolar.

La utilització de telèfons intel·ligents en activitats acadèmiques requereix un codi de conducta que potenciï la convivència en el centre i minimitzi els aspectes disruptius. En aquest sentit, el març de 2015 el Consell Escolar de Catalunya va aprovar el document [Les tecnologies mòbils en els centres educatius](#), que ofereix un marc de reflexió i elements per regular-ne l'ús en els centres.

Saber utilitzar responsablement aquests dispositius forma part de la competència digital que els alumnes han d'adquirir; han de desenvolupar pautes de comportament responsable, segur i legal i, si escau, donar compte de les seves accions. En aquest sentit, la incorporació dels dispositius mòbils als centres educatius comporta la necessitat de definir orientacions precises sobre el seu bon ús. Aquest ús, per tant, pot ser diferenciat en funció de l'espai i del moment, la qual cosa s'ha de determinar i indicar de forma clara en el recinte escolar.

Les pautes d'ús responsable de dispositius mòbils que s'estableixin al centre han de quedar recollides documentalment i les han de conèixer alumnes i famílies mitjançant la carta de compromís educatiu o qualsevol altre document específic elaborat pel centre amb aquesta finalitat.

Les orientacions i criteris per tractar l'ús dels dispositius mòbils en els centres han de tenir en compte, entre altres, els aspectes següents:

1. El potencial d'aquests dispositius per adquirir la competència digital.
2. Incorporar els usos curriculars d'aquests dispositius en el pla TAC.
3. Regular-ne l'ús en funció dels espais i dels moments per a tota la comunitat educativa (alumnes, professors, PAS i família).
4. Comunicar, difondre i coresponsabilitzar alumnes i famílies en l'ús adequat d'aquests dispositius mitjançant la signatura d'un document específic, o incloure aquest aspecte en la carta de compromís.
5. Incloure, a les NOFC, la regulació dels mòbils i també les previsions d'actuacions en cas d'incompliment.

Es poden consultar exemples i experiències d'ús i de regulació de dispositius mòbils en centres educatius al web de la XTEC (Recursos > Tecnologia de la informació > [Ús dels dispositius mòbils](#)).

5 Normativa d'aplicació (tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement)

- [Llei orgànica 15/1999](#), de 13 de desembre, de protecció dades de caràcter personal (BOE núm. 298, de 14.12.1999)
- [Llei 1/1998](#), de 7 de gener, de política lingüística (DOGC núm. 2553, de

09.01.1998)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009).
- [Llei 21/2014](#), per la qual es modifiquen el Text refós de la llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil (BOE núm. 268, de 5 de novembre de 2014)
- [Decret 142/2008](#), de 15 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del batxillerat (DOGC núm.5183, de 29.07.2008)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- [Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària (DOGC núm. 6900, de 26.6.2015; annex 3)
- [Decret 187/2015](#), de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 6945, de 28.8.2015; annex 10)